

J&T 98

Martin Kujal:

S dluhopisy je to jako
s dýcháním

strana 4

Inlace a jak na ni

Peníze uložené „pod slámníkem“ během inflace ztrácejí hodnotu. Marek Ševčík radí, jak finance před inflací ochránit.

strana 8

Jsou NFT pouhou bublinou?

NFT neboli Non-Fungible Tokens se v uplynulém roce staly jedním z nejčastěji skloňovaných trendů ve světě umění.

strana 12

Moravská vína si pozornost zaslouží

Vinařství Kolby a Reisten sbírají na soutěžích jedno ocenění za druhým. Vyzkoušejte jejich top 5 svátečních tipů.

strana 26

Výsledková sezona vypadá dobře, pozor však na makrodata

Stěžejním faktorem pro listopadový vývoj trhu bude výsledková sezona, se zveřejněním výsledků jsou na řadě těžaři a maloobchod. Kartami však ještě mohou zamíchat makroekonomická data.

Říjen stále potvrzoval, že další vlna pandemie covidu-19 s mutací delta je za svým vrcholem v USA či Izraeli, kde pomohla především třetí dávka očkování. Avšak Evropa, včetně Česka, se ke konci října zřejmě teprve dostává do čtvrté vlny. I informace například z Číny poukazují na to, že další omezení ve spojení s pandemií mohou přijít. „Především Asie známa svou nulovou tolerancí ke covidu-19 může dále narušovat dodavatelské řetězce a přispívat k inflačním šokům,“ konstatuje Milan Vaníček, ředitel odboru analýz finančního trhu.

VÝSLEDKOVÁ SEZONA ZATÍM V POZITIVNÍM GARDU

Jelikož se zasedání Fedu odehrálo již 3. listopadu, tak stěžejním faktorem pro vývoj trhu bude po zbytku listopadu výsledková sezona. Ta prozatím opětovně překvapuje pozitivně a její druhá polovina bude zřejmě pokračovat v kladném gardu, protože nás

čekají sektory jako těžaři a maloobchod, které těží z oživení po pandemii a rostoucích cen. „Očekáváme, že výsledková sezona i ve svém zbytku přinejmenším pomůže udržet současné cenové úrovně rizikových aktiv,“ uvádí Milan Vaníček.

POZOR NA MAKROEKONOMICKÁ DATA

Makroekonomická data budou hrát významnou roli v investičním rozhodování vzhledem k rizikům, která aktuálně naznačují. Mezi ně patří hlavně zvýšená inflace a zpomalování dynamiky růstu. Současně může do dodavatelských řetězců stále zasáhnout dění v Asii, resp. především Číně, která má nulovou toleranci ke covidu-19, čímž dokáže výrazně omezit fungování například přístavů, které mají globální význam.

Tyto tlaky pak mohou dále ovlivňovat rozhodování centrálních banké-

řů, kteří čelí rostoucím inflačním tlakům v globálním měřítku. V případě Fedu již jde o postupné snižování

nit. Současně ujistil, že změna sazeb je prozatím daleko. ECB je nadále velmi defenzivní a možnou změnu

Makroekonomická data budou hrát významnou roli v investičním rozhodování vzhledem k rizikům, která aktuálně naznačují.

programu QE, i když Powell současně dodal, že půjde o opatrnostní přístup, který se může kdykoliv změ-

v měnové politice může oznámit teprve na prosincovém zasedání. Centrální banky například ve středu

Upozornění / Informace a propagační sdělení uvedená v J&T NOVINÁCH nejsou analýzami investičních příležitostí ani investičními doporučeními, nejsou ani veřejnou nabídkou na koupi či úpis investičních nástrojů ve smyslu zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, stejně tak nepředstavují nabídku k nákupu či prodeji investičních nástrojů. Výkonnost v minulosti ani očekávaná výkonost v budoucnosti nejsou spolehlivým ukazatelem skutečné budoucí výkonosti. Očekávaná budoucí výkonost je založena na předpokladech, které nemusí nastat. Investoři jsou povinni se o výhodnosti investic do jakýchkoli investičních nástrojů rozhodovat samostatně, a to na základě náležitého zvážení ceny, případného nebezpečí a rizik, jejich vlastní investiční strategie a finanční situace. S investováním je spojeno riziko kolísání aktuální hodnoty investované částky a výnosů z ní a není tak zaručena návratnost částky původně investované. Pro kalkulaci čistého výnosu musí investor zohlednit poplatky placené dle platného ceníku. Zdanění závisí na osobních poměrech investora a může se měnit. Na www.jtbank.cz jsou zveřejněny dokumenty podrobně popisující charakter, výhody a rizika související s produkty (prospekt, statut, klíčové informace pro investory,...) a informace o pobídkách ve vztahu k poskytování investičních služeb Bankou. **Vydává J&T Banka, a. s.** / editor: Monika Veselá / kontakt: jtnoviny@jtbank.cz / www.jtbank.cz

a severu Evropy již na inflační tlaky reagují zvyšováním základních úrokových sazeb.

„Změny v měnové politice mohou mít podstatný vliv na investiční rozhodování. Prozatím je trh vnímá přinejmenším neutrálně, avšak to neznamená, že není vhodné je bedlivě sledovat,“ upozorňuje Milan Vaníček.

LISTOPADOVÝ VÝHLED

Po zasedáních centrálních bank, tedy z globálního pohledu především po zasedání Fedu, má listopad za sebou již jeden z hlavních faktorů, který mohl či bude ovlivňovat investiční rozhodování. Jak je již uvedeno výše, tak trh přešel zasedání Fedu relativně dobře, když zahájení utlumo-
vání programu QE mělo spíše velmi opatrnostní vyznění. Vedle měnové politiky bude významným faktorem pro vývoj rizikových aktiv v listopadu druhé dějství výsledkové sezony.

Výsledková sezona i ve svém zbytku přinejmenším pomůže udržet současné cenové úrovně rizikových aktiv.

„Zde predikujeme, vzhledem k sektorům, které budou reportovat svá čísla, pokračování podpůrného vyznění. Celkově by se tedy měly akciové trhy udržet poblíž současných úrovní podpořeny výsledkovou sezonou. Proti většímu vzednutí budou působit makroekonomická data a očekávání na budoucí měnovou politiku,“ dodává Vaníček. ■

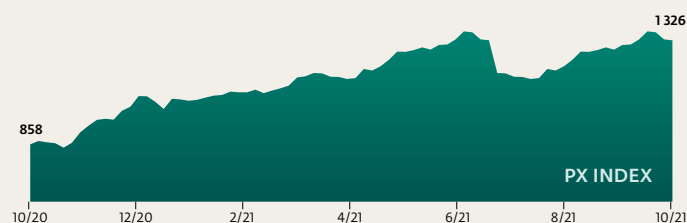
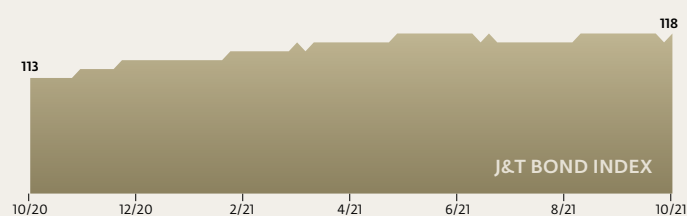
Připraveno analytiky J&T Banky

Z finančních trhů...

data platná k 29. 10. 2021

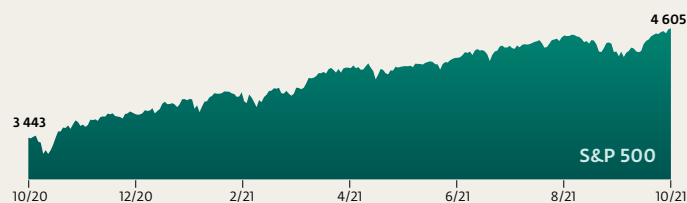
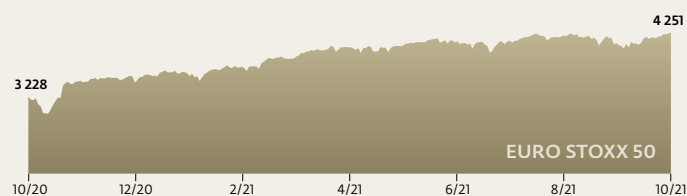
PODÍLOVÉ FONDY

	CENA PL	ZHODNOCENÍ ZA MĚSÍC	ZHODNOCENÍ ZA ROK	ZHODNOCENÍ OD ZALOŽENÍ P. A.
J&T Money CZK	1,406	-0,3 %	2,4 %	3,7 %
J&T High Yield MM CZ	1,615	-0,3 %	2,5 %	4,3 %
J&T FLEXIBILNÍ	1,508	-0,7 %	-0,4 %	2,8 %
J&T Bond CZK	1,544	-0,3 %	5,2 %	4,4 %
J&T Opportunity CZK	4,180	2,3 %	55,5 %	6,8 %
J&T KOMODITNÍ	0,577	5,4 %	42,2 %	-5,0 %
J&T RENTIER Fund A1 – CZK	1,217	1,5 %	26,9 %	7,6 %
J&T DIVIDEND Fund A1 – CZK	1,429	0,8 %	45,5 %	14,3 %
J&T Life 2025	1,268	0,4 %	8,3 %	3,3 %
J&T Life 2030	1,366	1,9 %	16,1 %	4,3 %
J&T Life 2035	1,398	2,6 %	19,1 %	4,6 %

STÁTNÍ DLUHOPISY

		1 MĚSÍC	12 MĚSÍCŮ	5 LET
ČR – 10Y	2,65	40 bp	148 bp	207 bp
Německo – 10Y	-0,11	4 bp	44 bp	-34 bp
USA – 10Y	1,55	7 bp	63 bp	-28 bp

SMĚNNÉ KURZY

		1 MĚSÍC	12 MĚSÍCŮ	5 LET
USD/EUR	1,16	0,2 %	0,8 %	1,0 %
CZK/EUR	25,6	-1,2 %	6,2 %	-1,0 %
CZK/USD	22,2	-1,4 %	5,4 %	-2,0 %

KOMODITY

		1 MĚSÍC	12 MĚSÍCŮ	5 LET
Ropa (Brent) – USD/bbl	84	4,6 %	108,8 %	78,9 %
Zlato – USD/oz	1 783	1,2 %	-6,6 %	36,8 %
Měď – USD/t	9 496	4,0 %	40,4 %	93,0 %

A portrait of Martin Kujal, a middle-aged man with short, dark hair and light blue eyes. He is wearing a light blue button-down shirt under a dark grey blazer. The background is a dark, textured grey. The text is overlaid on the bottom left of the image.

Martin Kujal:
S dluhopisy je to
jako s dýcháním

Jaký vliv mají rostoucí úrokové sazby na dluhopisy? Portfolio manažer J&T Investiční společnosti Martin Kujal to připodobňuje k procesu dýchání: „Teď je doba, kdy se dluhopisové fondy nadechují, ale přijde i doba, kdy budou vydechovat a nabízet zajímavé zhodnocení.“

Jak vnímáte současnou situaci, kdy je velmi pravděpodobné, že porostou úrokové míry, což by se mohlo negativně projevit na výnosech dluhopisů, a tudíž i vašeho fondu?

Je pravda, že krátkodobě je růst úrokových sazeb pro ocenění dluhopisů spíše negativní, jelikož se přecenění na jejich výnos do splatnosti. Možnou reakcí je snížení úrokového rizika. V praxi to znamená, že kupujete buď dluhopisy s proměnlivou sazbou, nebo dluhopisy s kratší dobou splatnosti. Popřípadě je možné úrokové riziko zajistit pomocí derivátů. My využíváme všechny tyto přístupy. Zároveň je třeba brát v potaz, že střednědobě jsou vyšší sazby pro dluhopisový fond pozitivní, jelikož nově nakoupené dluhopisy mají vyšší úrokové výnosy. Tudíž podobně, jako je tomu s dýcháním. Teď je doba, kdy se dluhopisové fondy nadechují, ale přijde i doba, kdy budou vydechovat a nabízet zajímavé zhodnocení.

Zmínil jste deriváty k zajištění úrokového rizika. Je možné to čtenářům přiblížit?

Typicky se používají úrokové swapy, které jsou mimoburzovní, nebo futures kontrakty – burzovně obchodované deriváty, se kterými pracujeme i my. Aktuálně používáme kontrakty na francouzské státní dluhopisy. Futures kontrakt zastupuje určité množství tzv. podkladového dluhopisu. Jednoduše řečeno, koupíte-li dluhopis či futures kontrakt, tak duraci navyšujete, a naopak prodáte-li dluhopis či futures kontrakt, tak duraci neboli úrokové riziko snižujete.

Proč právě francouzské dluhopisy?

Blíží se francouzské prezidentské volby a předpokládám, že preference kandidátů krajní pravice budou investory znervózňovat. To by mohlo místní dluhopisy relativně oslabit například vůči dluhopisům německým. Jsme na short straně a mohli bychom tak profitovat. Zároveň je to tudíž částečně i zajištění před nervozitou na trzích v Evropě.

Jaké další ukazatele mimo duraci jsou pro vás klíčové?

Určitě to bude kreditní riziko, zejména když nepracujete se státními dluhopisy. I když je třeba říct, že i ty ho v sobě mají a někdy se může projevit v jejich cenách. Co se týče podnikových dluhopisů, ty vybíráme jednotlivě na základě analýzy finančního zdraví emitenta, ale díváme se i sekto-

rově podle toho, v jakém odvětví chceme být více a kde méně. Mimo to sledujeme rozložení mezi státními a podnikovými dluhopisy, popřípadě mezi měnami.

Která odvětví jsou pro vás dnes zajímavá? Jsou odvětví, na něž se specializujete?

Tak bych to asi neřekl. V tuto chvíli je v našich portfoliích relativně větší zastoupení realitních projektů. Jsou tam ale i průmyslové firmy, dále pak společnosti, které vyrábí spotřební zboží ne-cyklického charakteru. Ovšem vybíráme i méně tradiční investiční příběhy. Sem patří firmy, které například od bank se slevou kupují nesplácené pohledávky, či firmy zabývající se námořní přepravou zboží.

Jak vypadá samotný investiční proces při výběru dluhopisů? A do jaké míry jste ovlivněni nabídkou J&T?

Na nabídku J&T Banky se díváme, nicméně jako fond jsme nezávislí a rozhodně to není tak, že bychom koupili každou dluhopisovou emisi, se kterou J&T Banka přijde. Záleží zejména na tom, zda ji vyhodnotíme jako atraktivní pro náš fond, či nikoliv. Při výběru se v zásadě díváme na to, zda je daná firma životaschopná, zda má zajímavý investiční příběh a jestli bude schopna splatit peníze, které si půjčuje. Kreditní analýza firmy se zabývá strukturou aktiv, postavením na trhu, jaké má firma marže, s jakou mírou zadlužení pracuje atd. Potom zkoumáme i konkrétní dluhopisovou emisi. Díváme se na to, jak je dluhopis konstruován, zda je zajištěný či jestli má další dodatečné závazky, které se firma zavázala dodržovat během jeho života – kovenanty. Jedná se skutečně o velmi komplexní proces, přičemž společným jmenovatelem je, že ve finále musíme věřit investičnímu příběhu firmy a tomu, že se naplní.

Kolik procent dluhopisů držíte do splatnosti?

Na to není jednoduchá odpověď. Řekl bych, že každý dluhopis je za nějakou cenu rozumně prodat, tudíž u žádného dluhopisu si dopředu na sto procent neřeknu, že ho budu držet do splatnosti. Pokud jeho cena vyroste a výnos klesne tak, že není atraktivní, pak ho zkrátka a dobře prodám. V praxi je ale náš přístup relativně konzervativní a tipnul bych si, že v průměru cca dvě třetiny dluhopisů v portfoliu držíme do splatnosti. Nižší

Martin Kujal

Působí jako vedoucí investičního oddělení J&T Investiční společnosti a portfolio manažer se zaměřením na trhy státních i podnikových dluhopisů. Řídí fondy pro veřejnost J&T Flexibilní dluhopisový, J&T Bond a J&T Money a také fond J&T Credit Opportunities.

obrátkovost je ale pro dluhopisové fondy typická ve srovnání například s akciemi.

Stalo se vám, že některé dluhopisy nebyly spláceny?

Ve fondech J&T Bond a Money jsme naštěstí nezůstali v investici, která by skončila bankrotem. V minulosti jsme drželi například dluhopis společnosti NWR, která se dostala do potíží, ale stihli jsme s drobnou ztrátou včas odejít. Dluhopis, který dnes vypadá dobře, nemusí být výhrou třeba za dva roky. Investování je kontinuální proces a je nutné být připraven reagovat.

Jak náročné je pro vás prodat velké objemy dluhopisů v okamžiku, kdy se firma dostane do problémů?

Co se NWR týče, je třeba říct, že díky diverzifikaci rizik jsme v této společnosti neměli zas až tak velký objem. Klíčové ale bylo, že jsme jednali včas. V momentě, kdy už nikdo nevěří, že to dobře dopadne, prakticky nenajdete kupce. Popřípadě jste nuceni prodat s velkou ztrátou. Existují i fondy, které se na takové situace specializují. Kupují se značnou slevou, například za dvacet procent nominální hodnoty, a následně s danou firmou projdou insolvenčním řízením, kde získají třeba čtyřicet procent nominální hodnoty.

Abyste ale dluhopisy mohli prodat, musí být veřejně obchodovatelné. Ale co ty neveřejné?

Je pravda, že i takové dluhopisy existují, ale u fondů, které můžete nabízet veřejnosti, máte zákonné požadavky, které limitují podíl dluhopisů, popřípadě dalších instrumentů, jež nemají veřejnou obchodovatelnost a které můžete do portfolia nakoupit. Ten limit je dnes 10 procent, tudíž žádný fond takových nástrojů moc nemá.

Kolik procent prostředků držíte průměrně v hotovosti?

Typicky kolem 2 až 3 procent, pokud tedy nemáme v dané chvíli záměr hotovost hromadit a čekat na lepší ceny.

Dluhopisové fondy jsou mnohdy vnímány také jako pojistka proti inflaci. Ta nicméně dnes vystoupala k 5 procentům. Jak velkým problémem je pro vás právě inflace?

Řekl bych, že to je realita, se kterou se krátkodobě

nic moc dělat nedá. Pokud inflace výrazně vyskočí a úrokové sazby jsou níž, tak v tu chvíli nemáte u dluhopisů krátkodobě kde sebrat výnos, abyste tak vysokou inflaci kompenzovali. Nicméně myslím si, že v rámci investičního horizontu, který by měl být alespoň tři roky, dokáže dluhopisový fond složený z korporátních dluhopisů inflaci porážet. Inflace u nás, věřím, nezůstane takto zvýšená dlouho a od 2. pololetí 2022 se bude postupně vracet ke 3 procentům. Bohužel se obávám, že státní dluhopisy nebudou schopny porážet inflaci ani na tříletém horizontu.

Váš fond ale drží daleko větší množství korporátních dluhopisů než klasické dluhopisové fondy. Mají vůbec fondy orientující se na státní dluhopisy dnes smysl?

Svůj význam určitě mají, minimálně jako nástroj pro rozložení rizika v rámci portfolia. Ceny těchto dluhopisů se zpravidla pohybují protisměrně ve srovnání s akciovým trhem. V tom se tyto dluhopisy liší i od podnikových, které korelují více s akciovým trhem. Je to dáno tím, že faktor rizikové přírážky, což je nadvýnos podnikového dluhopisu nad státním dluhopisem, se pohybuje s pozitivní korelací ve srovnání s akciovým trhem. Na druhou stranu, spoléhat na státní dluhopisy jako na základ portfolia pro dlouhodobé zhodnocení majetku je dnes naprosto iluzorní a mimo ekonomickou realitu.

Dluhopisový fond složený z korporátních dluhopisů dokáže inflaci porážet v rámci investičního horizontu minimálně 3 roky.

Neměla by ale naopak ta riziková přírážka být vyšší v okamžiku, když padá akciový trh, jelikož je i vyšší riziko, a tudíž pak i vyšší výnos?

Ano, takový proces probíhá, když roste pesimismus na trhu. Potom padají akcie a dolů se přecházejí i ceny podnikových dluhopisů. To znamená bezprostředně horší zhodnocení dluhopisového fondu, ale zároveň roste jeho budoucí potenciál. A jsme opět u přirovnání s nádechem a výdechem. Dluhopisy jsou hodné o matematické. Na dluhopisu, pokud firma nezkrachuje, zrealizujete výnos, s jakým ho koupíte. A to buď rovnoměrně, dříve, nebo později. Každopádně kdo si počká, ten se dočká.

Nakupujete i zahraniční dluhopisy?

To záleží na strategii fondu. Ve fondu J&T Money, který je největší, se koncentrujeme na dluhopisy z našeho regionu, tedy z Čech a Slovenska. Ve fon-

du J&T Bond je rozložení mezi naším regionem a zahraničními trhy nyní zhruba padesát na padesát.

Analýza, kterou jste popsal v předchozích odpovědích, se zdá být velmi komplexní. Kolik lidí má dnes váš tým?

Přímo v investiční společnosti pracuje šest portfolio manažerů, přičemž dluhopisové trhy kromě mě sledují další dva portfolio manažeri. Zároveň využíváme i analytický tým J&T Banky a v neposlední řadě také čerpáme analýzy od specializovaných analytických firem.

Horkým tématem v Česku jsou v poslední době junk bondy. Má podle vás vůbec běžný občan schopnost rozlišit, co je dobrý dluhopis a co je junk bond? A jak v tomto směru vnímáte počín ministerstva financí, které přišlo se skórkartou dluhopisů?

V první řadě je třeba říct, že termín junk bond nemusíte používat jen ve smyslu vysloveně negativním, ale také jako dluhopis rizikovější firmy, který zároveň nabízí vyšší výnos. To znamená, že ne všechny dluhopisy, které jsou nazvány junk bondy, jsou nutně špatné investice. Pokud se ale na junk bondy díváte jako na pochybnou firmu s pochybnými záměry a pochybnou návratností půjčky, tak tam jsem poměrně skeptický v tom, že naprostý laik se v této problematice dokáže dobře orientovat. Není to totiž jen o pár rychlých výpočtech. Tudíž i kdyby se investor vyznal ve čtení výkazů a dokázal si spočítat míru zadlužení, úrokové krytí a další údaje, tedy to, co koneckonců dělá právě skórkarta, tak je ve hře mnoho dalších aspektů, které potřebuje posoudit, aby mohl udělat rozhodnutí, zda se jedná o seriózní investici, či nikoliv. Navíc to, co je pro jeden sektor ještě dobrá hodnota, pro druhý už tak dobrá být nemusí. Tudíž skórkarta je užitečný rychlokurz do podnikové analýzy a velmi tento počín ministerstva financí oceňuji, ale když si ji přečtete, určitě se z vás nestane profesionální investor do podnikových dluhopisů.

Jaké jsou další aspekty, které je pro běžného investora náročné vyhodnotit?

Těch aspektů je opravdu mnoho. Jedním je například to, že spousta dluhopisů nevydává mateřská firma, která provozuje daný byznys, ale vytvoří si dceřinou firmu, která je určena jen pro financování. Tato firma zpravidla nemá žádný majetek. Jejím úkolem je vydat dluhopis, vybrat peněžní prostředky a půjčit je mateřské společnosti, která s nimi hospodáří. To je naprosto legitimní a postupují tak i velké zahraniční firmy. Je ale důležité, zda je dobře nastaven vztah mezi onou schránkou a matkou. Jinými slovy, zda je správně nastaveno ručení. A právě u pochybných dluhopisů ten vztah často není dostatečně definován. Tudíž pokud se majitel rozhodne prodat tovarnu, peníze odvede jinam a zůstane pouze schránka s dluhem, tak u mnoha pochybných bondů tomuto procesu nic nebrání a dluhopis pak nekryje žádný majetek. ■

Akcie poblíž maxim a na rozcestí

Hlavní světové akciové indexy v Americe i Evropě si připsaly za říjen velmi pěkné zisky. Až bych řekl, že překvapivě vysoké (více než +5 %), vzhledem k současné situaci.

FONDY PRO VEŘEJNOST

Výkonnost k datu 31. 8. 2021

	1 měsíc od 31. 7. 2021	3 měsíce 31. 5. 2021	6 měsíců 28. 2. 2021	od 31. 12. 2020	12 měsíců	2020	2019	od vzniku p. a.
AKCIOVÉ								
J&T Opportunity	5,5 %	7,4 %	18,0 %	25,8 %	47,1 %	12,4 %	16,2 %	6,6 %
J&T Dividend	3,3 %	5,5 %	15,9 %	20,6 %	36,8 %	-0,6 %		14,9 %
KOMODITNÍ								
J&T Komoditní	0,1 %	2,9 %	10,5 %	19,5 %	26,9 %	-9,9 %	8,3 %	-5,7 %
FIXNÍ VÝNOS								
J&T Perspektiva *	1,8 %	2,9 %	6,9 %	10,1 %	11,9 %	2,9 %	2,1 %	3,2 %
J&T Flexibilní dluhopisový	0,0 %	0,1 %	0,1 %	-0,4 %	0,8 %	4,3 %	2,7 %	3,1 %
J&T Money CZK	0,0 %	0,3 %	1,5 %	1,6 %	3,5 %	3,3 %	4,0 %	3,9 %
J&T High Yield II (Malta)	0,3 %	1,1 %	2,2 %	2,9 %	4,7 %	2,9 %	3,9 %	4,3 %
J&T Credit Opportunities CZK	0,3 %	0,9 %	1,6 %	2,1 %	6,6 %	4,3 %	7,9 %	3,1 %
J&T Bond CZK	0,3 %	0,8 %	2,0 %	2,1 %	5,6 %	4,7 %	6,5 %	4,6 %

* Výkonnost od 14. 6. 2002

FONDY ŽIVOTNÍHO CYKLU								
J&T Life 2025	0,5 %	1,5 %	3,4 %	3,9 %	7,9 %	4,7 %	10,0 %	3,4 %
J&T Life 2030	1,1 %	2,6 %	6,3 %	7,3 %	13,5 %	6,0 %	14,5 %	4,4 %
J&T Life 2035	1,3 %	3,2 %	7,6 %	8,7 %	15,6 %	6,3 %	15,5 %	4,7 %
SMÍŠENÉ FONDY								
J&T Rentier	0,9 %	2,3 %	10,2 %	11,2 %	19,3 %	1,3 %		7,9 %

Čelíme vysoké inflaci, roste pravděpodobnost, že alespoň některé centrální banky zvednou úrokové sazby, situace v Číně ohledně realitních developerů také není zcela vyřešena. Přesto se v říjnu akcie rozvinutých trhů opravdu pěkně nadechly. Zřejmě i solidní výsledková sezona tomu pomohla, i když výhled je už o trochu opatrnější.

Když už i Apple ukazuje, že kvůli nedostatku čipů musí snížit produkci iPhone, je to na povážení. V Česku to vidíme jasně okolo Mladé Boleslavi, kde jsou parkoviště zaplněna nedodělanými škodovkami různých typů čekajícími na dodání čipů. A když se podívám na to, že si akciové trhy letos na indexech již připisují zhodnocení mezi 15–20 %, některé dokonce i více než +20 %, začíná mi blikat varovná oranžová kontrolka v hlavě!

Není to již moc? Není to zralé na nějakou korekci? Podle mě ano! Některé akciové tituly si během října opravdu připsaly pěkné zisky, takový

těžař mědi Freeport posílil o +15 %. Toho jsme využili a pobrali zisky na tomto titulu, když nám růst přišel příliš rychlý.

Zajímavým vývojem prošla cena domácího akciového miláčka, společnosti ČEZ. Rallye podpořená růstem kontraktů na cenu elektřiny vygradovala začátkem října za opravdu hojně účasti kupců, maximální cena dosažená na trhu se vyhoupla až k 835,50 Kč! Když nákupní šílenství opadlo, vrátili jsme se k úrovním 730–750 Kč za akcii, což je současná úroveň, relativně oprávněná. I tak si ČEZ letos připisuje zisky více než +40 % a k tomu plnotučnou dividendu.

Investoři čekají na potvrzení předprodaných cen elektřiny na roky 2022 a 2023, jejichž update bude zveřejněn s kvartálními výsledky 9. 11. před otevřením trhu. Budou to však jen předběžná čísla, finální předprodeje na 2022 se dozvíme až s celoročními výsledky za rok 2021.

ČNB ZVYŠUJE SAZBY

Domácí finanční trh je nadále velmi zajímavý, ČNB se vrhla na zvedání sazeb a vzala to pěkně zhurta. Její říjnové +0,75 % bylo opravdu překvapivé, další růst na sebe zřejmě nenechá dlouho čekat. Já bych se do toho tak rychle nevrhal. Při současné situaci okolo automobilového průmyslu a rostoucích covidových čísel by nebylo úplně ideální podrazit poptávku výrazným růstem sazeb. Ale od toho máme centrální banku, ta by měla být nezávislá a měla vědět, co dělat, nechme to tedy na ní. Evidentně se jí ale v současné situaci českou korunu posílit nedaří, i když by to bylo potřeba. Tak snad je to jen otázka času. Růst sazeb má samozřejmě pozitivní efekt na banky, ten by se měl projevit v jejich hospodaření již příští rok. To by v kombinaci s obnovenou výplatou dividendy mohlo tlačit na růst cen bank na českém trhu nahoru, převážně Komerční banky (zde můžeme očekávat výplatu dividendy přes 10 % současné ceny v nejbližším půlroce), ale i Erste.

Podmínkou ale bude fungující ekonomika, žádné lockdowny kvůli covidu a jedoucí autoprávní plus nová stabilní vláda. Kus tohoto očekávání je již v cenách bank zahrnut, musí tak přijít další kupci, co posunou cenové úrovně k vyšším hladinám.

MOŽNÁ NASTAL ČAS ODDYCHU

Ale vraťme se obecně k akciím. Při současných vyšších naceněních akcii není jednoduché vybírat do portfolia tituly, o kterých bychom byli přesvědčeni, že v nejbližší době porostou. K tomu zmíněná rizika růstu sazeb (což obecně pro akcie není pozitivní vzhledem k jejich ocenění), rozkolísaná situace na trhu v Číně... a také jízda, co za sebou mají akcie v „pocovidovém“ období – vždyť americký index S&P si od března 2020 připsuje více než +100 %! Takže z mého pohledu zde prostor k oddychu existuje, ale myslím tím krátkodobý. V týdnech, možná měsících. Nestojíme před útesem jako na obrázku, kam se zřítíme, když šlápneme vedle. Jen prostě trh může být o něco levnější.

VYPLATÍ SE BÝT PŘIPRAVEN

Dlouhodobě má smysl být v akciích i nadále, protože právě ceny akcií inflaci do sebe dostanou nejpřirozeněji. Ale hlavně být připraven, pokud by došlo k poklesu ceny akcií na trhu, si na příznivých cenách dokoupit. Proto držíme v obou našich akciových fondech nadprůměrné množství hotovosti a budeme číhat na vhodné doplnění portfolií.

A jaké akcie máme nejsilněji zastoupeny v našich portfoliích? Nadále sázíme na producenty elektřiny (ČEZ), těžaře uranu jakožto zdroje čisté energie (Cameco), IBM (rozdělení společnosti na cloudový byznys a ostatní) a španělskou Telefonícu (z mého pohledu podhodnocený dividendový titul). ■

Michal Semotan
Portfolio manažer
J&T Investiční společnost

Inflace a jak na ni

V Česku se oficiální číslo meziroční inflace za září 2021 pohybovalo na hodnotě 4,9 %. Pokud mají lidé uložené peníze „pod slamníkem“, právě o tolik každý rok reálně přicházejí – vzrostly ceny a za svůj stále stejný obnos si koupí méně zboží a služeb.

Pokud cítíte, že na vás oficiální číslo nesedí, dost možná máte pravdu a klidně se o několik procent můžete lišit. Někaké číslo však použít musíme, proto se v následujícím textu budeme držet oficiální metodiky CPI (consumer price index) a čtenář si dosadí své číslo inflace, pokud to uzná za vhodné.

STÁTNÍ DLUHOPISY NE! ...ALE POČKEJTE CHVILKU

Když přijde na ochranu před inflací, někteří analytici hodili dluhopisy (jinak také bondy) rovnou do odpadkového koše. V případě klasických státních dluhopisů lze souhlasit. Český investor má ale k dispozici dluhopisy vydávané českým Ministerstvem financí – protiinflační Dluhopisy Republiky. Jedná se o dluhopisy se splatností šesti let, kterým se stanovuje úroková sazba každých šest měsíců. Tato sazba činí průměrnou meziroční inflaci za uplynulého půl roku. Navíc se ministerstvo zavázalo pravidelně tyto dluhopisy odkupovat zpět (před datem splatnosti). V současném inflačním prostředí je to vítaná výpomoc. Dlouhodobě však nečekáme, že inflace (CPI) bude stále činit cca 5 % meziročně. Postupně bude tedy nejspíše atraktivita protiinflačních dluhopisů klesat.

FIREMNÍ HIGH YIELD: ZAJÍMAVÉ DŘÍVE I NYNÍ

Ratingové agentury pomáhají dluhopisy rozčlenit na „investiční“ a „spekulativní“ (jinak také „high yield“) pásmo. Do druhého pásma ale spadá i mnoho těch největších českých

fírem, kde by jednoho nenapadlo označit jejich dluhopisy za „spekulativní“. Není to zrovna reprezentativní název, přesto na něm z investičního hlediska nic špatného neshledáváme. Místní index, který zahrnuje všechny emise pražské burzy (převážně právě high yield) a který sestavuje J&T Banka, se pohybuje na výnosu do splatnosti dlouhodobě mezi 4 až 5 % p. a. Při expozici na jednotlivé emise či komplexní podílové fondy jste tedy schopni s vyšší inflací bojovat i prostřednictvím dluhopisové investice.

Pokud má investor ambice zhodnocovat prostředky výrazněji nad inflaci, akcie bývají přirozenou volbou.

BONITA, MĚNA A NOMINÁLNÍ HODNOTA

Dluhopisy ale nejsou bez rizik. Základní kritérium je solventnost firmy, která dluhopisy emituje. Zde by měl být schopen investor rozumět finanční rozvaze firmy stejně jako výkazu zisku a ztrát. Bez toho by měl práci na někoho delegovat a nepokoušet se o husarské kousky. Investiční společnosti disponují týmem profesionálů, jejichž hlavní pracovní náplní je dělat za klienta právě toto. Výsledkem jejich práce jsou dluhopisové podílové fondy, prostřednictvím nichž lze investice do bondů realizovat. Přiro-

zenou výhodou takového portfolia je diverzifikace. Historická výkonnost těchto fondů bývá zpravidla veřejná, o výsledcích si tak lze udělat rychle obrázek.

Měna je bohužel další často opomíjená charakteristika investice. Přesto má potenciál výnos eliminovat a pro českého investora může být nezajištění eurové investice finanční chybou. Při pohybu měnového páru EUR/CZK z hodnoty 25,5 na 24,5 (což hodnotíme jako realistický scénář) přijde investor o 4 % zhod-

nimální investovaná částka. Některé dluhopisy jsou přístupné už od 10 tisíc Kč, jiné až od 3 milionů Kč. Pokud na takový objem prostředků investor nedosáhne, není to ale investicím konec. V rámci podílových fondů si lze koupit podíl na takovém portfoliu. Fondy mívají stamilionové, spíše miliardové objemy a nemají problém alokovat investice i do instrumentů s vysokou nominální hodnotou.

CENA DLUHOPISŮ SE MĚNÍ?

Česká národní banka nedávno započala proces zvyšování sazeb, který s sebou nese pro aktiva zásadní implikace. Dražší financování firem je pro dluhopisového investora nyní negativní. „Staré“ dluhopisy, resp. dříve vydané, nabízejí výnosy z předchozího prostředí nízkých úroků. Tato aktiva nemohou konkurovat nově nabízeným a vyšším úrokovým saz-

investiční strategie. Nemusí to být nutně celosvětový index, stejně tak index těžebního průmyslu v určité zemi je zřejmě příliš koncentrovaný. Selský rozum zde bývá úspěšný rádce.

INVESTOVAT S REÁLNÝM OČEKÁVÁNÍM

Dvacet let považujeme za adekvátní horizont pro investora, který zhodnocuje v průběhu života svůj finanční majetek a nemá akcie jako nástroj k rychlému zbohatnutí. Pokud přičteme dividendy očištěné o daně, činí zhodnocení S&P 500 za toto období (kdy jste nastoupili těsně po splasknutí „dotcom“ bubliny) 9,1 % p. a. U indexu světových akcií činí zhodnocení 7,7 % p. a. a u evropských akcií pouze tristní 3,8 % p. a. Tím nechceme snižovat laťku, pouze pokázat na to, že investování nerovná se americké akciové investování a při sestavování očekávaného výnosu je třeba odpovědět si na otázku – kde budu investovat, do čeho a na jak dlouho. Čekat přes 10 % p. a. asi není dlouhodobá cesta.

Toto mentální cvičení je důležité, protože téměř určitě přijdou investičně slabší období. Pokud si investor namaloval vzdušné zámky, je pravděpodobné, že ještě před koncem investičního horizontu nad svou investici zlomí hůl, provede nějakou zbrklou a přesune prostředky do něčeho, co zrovna v tu dobu „frčí“. Investování je běh na dlouhou trať.

JAKÝ INSTRUMENT TEDY PROTI INFLACI?

Krátká odpověď zní: hlavně nějaký. Portfolia firemních dluhopisů nám stále dávají smysl. V současném prostředí je potenciál firemních dluhopisů spíše v „zakonzervování“ kupní síly, což však není málo. Nicméně při dlouhodobém investování je alokace části portfolia do akcií, podle našeho názoru, volbou, kterou by měl člověk, zodpovědný ke svým úsporám, rozhodně zvážit.

Marek Ševčík
Portfolio manažer
J&T Investiční společnost

bám. Obecně tedy dochází k poklesu cen dluhopisů. Bondy však mají tu výhodu oproti akciím, že mají datum splatnosti. Při poklesu cen lze jednoduše počkat, a pokud zůstane firma solventní, ke svému výnosu se investor dostane při splacení.

AKCIE PŘINÁŠEJÍ VYŠŠÍ VÝNOSY

Pokud má investor ambice zhodnocovat prostředky výrazněji nad inflaci, akcie bývají přirozenou volbou. Posouváme se zde výše na škále očekávaného výnosu, ale také volatility. Investiční horizont pěti let je zde minimem a více je určitě lépe. Jako akcionář se stáváte spolumajitelem firmy. Zjednodušeně je pozice akcionáře následující: když se firmě daří, zisky firmy rostou a hodnota podílu (akcií) také. Nevýhodou ve srovnání s dluhopisy je, že výnosy se nevyvíjí

po vzestupné přímce. Každé čtvrtletí není pro firmu hvězdné, každý rok nezažívá ekonomika boom. Proto by měl investor zvážit osvojení si následujících základních principů vedle již zmíněného delšího investičního horizontu.

INVESTOVAT PRŮBĚŽNĚ

Jedno z největších úskalí investic do akcií je kolísání ceny – volatilita. Osobně jsem názoru, že investor si prokáže největší službu, když se s jistotou kolísavostí prostě smíří. Přesto lze tyto výkyvy zmírnit průběžným investováním. Alokační části příjmu do akciových investic každý měsíc snižujete riziko, že jste jeden velký nákup provedli za vysoké ceny. Investicí stejné částky nakoupíte méně akcií, když jsou ceny vysoko, a více akcií, když jsou nízko. To je princip mnohokrát popsaného dollar-cost

averaging. Pokud již máte k dispozici větší obnos k zainvestování, je i zde na místě zvážit rozdělení takové investice do několika menších.

INVESTOVAT ŠIROCE

Další způsob, jak omezit kolísavost investice, je sestavit portfolio z více firem. Špatné výsledky jedné z nich potom výkonnost nezruinuje. I dlouhodobí profesionálové nemají v portfoliu dvě nebo tři firmy, spíše dvacet až třicet. Investor nemusí rozumět všemu. Na druhou stranu by měl rozumět alespoň z investičního hlediska všemu, co má v portfoliu. Bývá to tedy časově náročná činnost a není od věci zvážit svěření prostředků investiční společnosti, která nemá na starosti nic jiného, než vaše investice sledovat. Alternativou k fondům bývají indexy (ETF), které umí s nízkými poplatky naplňovat

Nejen ČNB umí překvapit

Inflační tlaky, kterým čelí globální ekonomika, v těchto dnech nikoho nepřekvapí, stejně tak centrální banky, když v reakci na rostoucí cenovou hladinu zvyšují úrokové sazby. Rozdílná bývá jen rétorika, kterou centrální banky používají při komentáři ke svým krokům v rámci monetární politiky.

Zatímco Česká národní banka celkem dlouho dopředu připravovala trh na utažení měnové politiky a výborně komunikovala, její polská protistrana se urputně bránila připustit, že k nějaké změně dojde. Naopak guvernér polské národní banky ještě před překvapivým říjnovým zvýšením jakoukoliv monetární reakci ani nepřipouštěl a zvyšování sazeb jako reakci na vyšší inflaci by považoval za „školáckou chybu“.

Polská národní banka nakonec po zvýšení sazeb v říjnu nelenila a ve středu zvedla klíčovou referenční sazbu o 75 bodů na celkových 1,25 %. Tím překonala očekávání trhu (50 b.) a v tempu zvyšování sazeb se téměř vyrovnala České národní bance.

Razantní a snad až panické zvýšení sazeb bylo nicméně nutné, polská inflace v říjnu dosáhla v roční bázi na 6,8 %, čímž vyrovnala dvacetileté maximum. Polská centrální banka, stejně jako většina dalších v regionu, zmiňuje externí faktory, které jsou mimo jejich kontrolu, ne-

zbývá jim pak než přes sazby tlačit na kurz zlotého a snížit tím inflaci.

Guvernér banky očekává, že inflace dosáhne svého maxima v lednu, a to kolem 7 %, následně bude vyklesávat. Polsko se tím v boji proti inflaci přiblížilo české a maďarské centrální bance. Maďarské sazby jsou na úrovni 1,8 %, české po čtvrtetním zasedání na 2,75 %, přičemž obě se netají dalším utahováním sazeb na dalších zasedáních.

Lze i nadále očekávat normalizaci úrokových sazeb nejen v našem regionu směrem k 3 %, a to za předpokladu, že inflační odhady jsou správné. Prozatím to vypadá, že centrální banky budou i v následujících měsících čelit překvapením v podobě rychleji rostoucí cenové hladiny, než očekávali. ■

Jan Jandák
Trader, J&T Banka

Ceny lithia na historických maximech

Tak trochu ve stínu růstu cen ostatních komodit aktuálně míří na nová historická maxima ceny lithia, tedy kovu, od jehož hodnoty se odvíjí ceny lithiových baterií používaných nejen v elektromobilech.

Cena 99% uhlíčitanu lithného v Asii překonala maxima z konce roku 2017 a od začátku roku se více než ztrojnásobila. Jeho ceny jsou tlačeny stabilně rostoucí poptávkou po bateriích, která by měla v důsledku ambiciózních plánů na snižování emisí v nejbližší době ještě akcelarovat. Velkou roli v tom sehraje Čína, která nedávno představila svůj plán na karbonovou neutralitu do roku 2060. Podstatnou roli v tom bezesporu sehraje přechod na elektromobily v rámci osobní dopravy. Snahy o urychlení této transformace dokládá skutečnost, že již každý pátý prodaný automobil v Číně za 3. kvartál 2021 jezdí na elektrický pohon.

Na druhou stranu světová produkce lithia klesla vloni o 5 % na 82 tis. tun, což je téměř o 14 % méně než v roce 2018. Příčinou tohoto poklesu byla především nízká cena uhlíčitanu lithného, která se vloni místy pohybovala okolo 5000 USD za tunu, což u některých producentů znamenalo ztrátovou těžbu. Aktuálně se však jeho cena blíží v přepočtu hodnotě 28 tis. USD za tunu.

Po letech zlevňování tak naděje na ještě levnější baterie a elektromobily berou aktuálně za své. Přidáme-li k tomu vysoké ceny ostatních surovin, vlna zdražování se nevyhne ani segmentu EV. Na druhou stranu vysoké ceny lithia jsou jednoznačně pozitivní pro těžáře žádaného kovu, jako je například společnost Albemarle. Akcie jednoho z největších světových producentů lithia se v letošním roce hodnotily o více než 80 %. Rekordní ceny jsou dobrou zprávou i pro akcionáře ČEZu, protože zvyšují potenciální rentabilitu těžby lithia na Cínovci, kde se po roce 2025 plánuje vytěžít odhadem více než 35 mil. tun horniny během 20 let. ■

Marek Janečka
Portfolio manažer
J&T Investiční společnost

Jak investovat do luxusních kabelek

Pro řadu lidí představují luxusní kabelky pouze znak příslušnosti k určité socio-ekonomické vrstvě na společenském žebříčku, respektive symbol rozmaru těch nejbohatších. Lze však na výjimečné kousky převážně dámské garderoby pohlížet i jako na investici?

Pokud se bavíme o chytře utracených penězích za produkt, který vyhovuje všem našim estetickým i praktickým očekáváním a navíc nám bude díky výjimečné kvalitě materiálů i zpracování sloužit po extrémně dlouhou dobu, tak ano. Co když ale přijde řeč na finanční investici, jejímž primárním cílem je navýšení hodnoty původně vložené částky? Statistická data nám potvrzují, že i zde ano, když vybraným ikonickým kabelkám vzrostla hodnota za poslední dekádu v průměru o 83 %, čímž překonaly i domnělého krále mezi módními investicemi – hodinky, které se pyšní „pouze“ 72 %.

Ne každá luxusní kabelka má však potenciál stát se dobrou finanční investicí. Lidé znají věci doporučují produkci některého z trojice francouzských výrobců Hermès, Chanel nebo Louis Vuitton, kteří určitě splňují požadavky na mimořádnou kvalitu použitých materiálů, šití a další řemeslné práce.

Jaká další kritéria však musí splňovat, aby oslovily investiční veřejnost?

Měly by být okamžitě rozpoznatelné, přitom si však zachovat eleganci, čistý design i všestrannost. Měli bychom se tak vyhnout pomíjivým módním trendům a zaměřit se na styl, který je slovy klasika Yves Saint Laurent věčný. Poslední, ale ne jedinou podmínkou, je pak omezená dostupnost. A to jak z pohledu vysoké prodejní ceny, tak zejména i dlouhou čekací dobou na její dodání. Díky neuvěřitelně limitované produkci módního domu Hermès se čekací lhůty počítají na roky, a tak jsou sběratelé často ochotni zaplatit dvakrát až třikrát vyšší cenu za okamžité dodání z druhé ruky.

A na co si při investici do luxusních kabelek musíte dát pozor, resp. jaká úskalí jsou spojena s jejich případným prodejem? Zejména musí být v dokonalém stavu, jinými slovy nesmí být nošené.

Dále musíte důvěryhodným způsobem prokázat jejich pravost, tzn. musejí být zakoupeny v oficiálním značkovém butiku a musíte si ponechat veškeré doklady, účtenky a certifikáty pravosti. Při samotném prodeji pak musíte počítat s relativně vysokou provizí specializovaného překupníka luxusního zboží, který svým jménem zaštiťuje celou transakci a je pro kupujícího jistou zárukou pravosti prodáváného zboží. Svoji reputaci si cení na 15–40 % z realizované ceny. Z výše uvedeného vyplývá, že se v žádném případě nejedná o jednoduchou investici a v případě dostatečných volných prostředků by měla být pouze zajímavým doplňkem celého portfolia. ■

Martin Holman
Trader, J&T Banka

Tahle mladá generace to dá!

Je ještě šance odklonit psychicky nestabilní mladé lidi či mladé lidi se sklony k delikvenci od cesty k ohrožujícímu způsobu života? Nezisková organizace Lata se o to už 27 let snaží. Staví na tom, že mladému člověku v obtížích může pomoci podpora podobně starého vrstevníka. „Naše organizace ale nabízí mladým lidem a jejich rodinám mnohem více aktivit,“ říká ředitelka Laty Markéta Ježková.

Představte nám, prosím, blíže svou neziskovou organizaci.

Latu založil pět let po sametové revoluci docent Oldřich Matoušek se svými studenty sociální práce. Věřili, že mládež se sklony k delikvenci lze odklonit od cesty k rizikovému způsobu života přirozeným vrstevnickým vzorem. Za komunistického režimu neziskovky a jim podobné pomáhající organizace neexistovaly. Stejně to bylo s prevencí jako takovou. Ti, co nějakým způsobem vybočovali, byli někde zavřeni či izolováni. Pár let po revoluci ale po prevenci byla už evidentní poptávka. První snahy skupiny kolem docenta Matouška byly založeny na práci ve skupině. Mladí „delikventi“ a mladí dobrovolníci realizovali nejrůznější aktivity, aby ohrožená mládež pozitivní vzor získala. Tato forma ale nebyla efektivní, neboť se ukázalo, že ve skupině si klienti snáze předávali negativní vzorce chování mezi sebou a působení dobrovolníků bylo potlačeno. Proto vznikl projekt

jeden na jednoho a ten je ve formě mentoringového programu Ve dvou se to lépe táhne v Latě realizován na prakticky stejných principech již 27 let. Ukázalo se, že myšlenka podpory mladého člověka v obtížích podobně starým vrstevníkem je aktuální a funkční i po téměř třech desetiletích. V následujících obdobích rozvoje Laty vznikly další programy věnované práci s rodinou jako celku, protože pro zdravý vývoj jedince a jeho formování pro budoucí život v dospělosti je rodina zásadní. Jsme tady pro mladé lidi a rodiny v obtížných životních situacích z Prahy a blízkého okolí, svoje myšlenky a postupy se však snažíme šířit i do dalších regionů v republice.

Jak můžeme rozklíčovat název Lata?

Původní název LATA měl dva významy. První byl zkratka: Laskavá alternativa trestu pro adolescenty, ale brzy jsme se přiklonili k významu Laty jako květenství, jelikož Lata by neměla být trestem,

ba naopak ctí principy dobrovolnosti. Květenství Lata symbolizuje svými tečkami, že nikdo na své trable nemusí být sám, že je kolem něho mnoho zachytných „bodíků“, které mu mohou pomoci. Propojení teček zobrazuje vztahy, které pro nás mají zvlášť význam. Klademe důraz na to, aby si mladí lidé dokázali udržovat zdravý vztah k sobě i druhým.

Čím se vaše organizace zabývá?

Naší vizí je, že mladá generace to dá... Tohle odvážené heslo pro nás znamená, že mladí lidé dokážou čelit výzvám, které jim život přináší, a vyrůstají v rodině, která jim věří a umožní jim to.

Naším posláním je proto pomáhat mladým lidem a rodinám překonat životní překážky a najít si vlastní cestu. To vše se snažíme naplňovat svými programy: dobrovolnickou vrstevnickou podporou dospívajících a mladých dospělých, sociální prací s celými rodinami a organizací rodinných setkání pro hledání řešení aktuálního problému.

Kdo jsou vaši klienti?

Pomáháme rodinám s dětmi ve věku od 11 do 26 let s cílem zlepšit situaci v některé z oblastí materiálního a finančního zabezpečení rodiny, bydlení, zvládání výchovy dětí z hlediska nastavení hranic, vzájemného vztahu a očekávání, školní přípravy a volného času dětí.

V mentoringovém programu pomáháme mladým ve věku od 12 do 26 let, kteří jsou ohroženi rizikovým chováním, psychickými obtížemi nebo sociálním selháním, potýkají se třeba s problémy spojenými s obdobím dospívání a nevhodným trávením volného času.

Jaké služby klientům poskytujete?

V programu Ve dvou se to lépe táhne poskytneme mladému člověku o něco staršího partáka-mentora. Tím je prověřený dobrovolník, se kterým může mladší vrstevník prožít bezpečný a přátelský vztah, přirozeně se v něm rozvíjet, učit a zažít pocit, že se něco daří. Dobrovolníci v Latě jsou mladí

Markéta Ježková, ředitelka Laty (vlevo)

13.3.2021

Dneska krásný den. Ráno jsem nestihala, na čele se mi uctil pytlík, zamaskoval ho nepomohlo. Na matiku jsem se připojila jin kaž kaž. Klára mi po chvíli hodila do chuku: Ty ty máš pytlík... jasni, že jsem neměla...

Kružíme na inste. Ela s klárou vypadají užasně, jsou vystažkovany, snaží se a objímají jak opravdový žánosty. Jo to kaž s nížme nemáme, jsem klára, asi se za mě někdy trochu skládá. Je mi z toho divno.

Ty moje vlasy - krása, ještě jsem s nížme nechodila a holky to fakt říkají. S kým ažní ani nemůžeme se srovnat.

Klára mi psala, ať jdu na Zolo, nešla jsem, byla bych za sebou. Skojní nejspíš Eva nemohla a nechtěla jít sama... A skutečně jsem zamásla, jsem leva.

ACH JO

DĚSNÝ
FAKT

Popisek k deníku Žanety:
Příklad problému mladé
nešťastné slečny, o které se
v Latě staráme

lidé, kteří se rozhodli podpořit toho, kdo to zrovna potřebuje, na jeho cestě dospíváním nebo na prahu dospělosti.

V programu Rodina (k) sobě naše poradkyně docházejí do rodin a poskytují jim dlouhodobou podporu v podobě pravidelných setkání. Cíleně s nimi pracují na oblastech, které potřebuje rodina zlepšit. Rodiče mohou s poradkyněmi sdílet své radosti i strasti a nejsou v tom sami.

A pak máme zajímavý program Centrum rodinných konferencí Lata, v rámci kterého motivujeme rodiny k setkání v širším kruhu. Tato setkání or-

ganizujeme s cílem najít řešení aktuální nepříznivé situace, aby se překonaly hádky a staré křivdy a rozšířil se okruh blízkých osob rodině.

Jste schopni uspokojit poptávku všech zájemců?

Pokud zapomeneme na poslední rok a půl covidového období, poptávka po našich službách přesahuje naši kapacitu. Nejsme velká organizace, máme celkem 6,5 úvazku a naše práce je postavena na individuálním přístupu ke klientům, nepracujeme se skupinami. Ročně u nás podporu najde cca 70 mladých lidí a 25 až 30 rodin.

Jak se o vás klienti dovědí?

Aktivně komunikujeme na sociálních sítích a máme přehledné a snad srozumitelné webové stránky. Ale nejvíce klientů u nás hledá pomoc na doporučení od psychologů, psychiatrů a pracovníků Orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). V odborné veřejnosti v našem regionu se o nás ví, takže jsme „zásobování klienty“ pravidelně. U rodinných konferencí je situace trochu odlišnější, je to v Česku poměrně neznámá

metoda, takže zde i část kapacit věnujeme osvětě o účinnosti a formě této práce s rodinou a děkujeme i za tuto možnost ji vašim čtenářům představit.

Jste jedním z hlavních propagátorů rodinných konferencí v Česku. Kde všude se dá tento nástroj využít?

Rodinná konference neboli rodinné setkání lze využít pro každou komplikovanou situaci v rodině. V Latě jsme díky charakteru svých činností hodně napojeni na pracovníky OSPOD, takže z větší části do tohoto programu vstupují rodiny, řešící socioekonomické důvody, kde může hrozit i odebrání dítěte. V některých rodinách přerostou problémy do rozměrů, kdy hrozí kolaps vztahů nebo celkový rozpad rodiny. Vazby se širším okolím jsou tu zpretrhané, a proto rodina náročným situacím čelí s velkými obtížemi. Právě v těchto případech mohou rodinné konference, kdy rodina spojí síly, pomoci.

V některých rodinách přerostou problémy do rozměrů, kdy hrozí kolaps vztahů nebo celkový rozpad rodiny.

Ale je mnohem více situací, kdy rodinná setkání pomáhají, a my u této metody vnímáme velký potenciál. Představte si, že v dobře fungující rodině vážně onemocní některý z jejích členů a situace se může obrátit naruby prakticky ze dne na den. Je třeba zmobilizovat všechny síly, ale často to není reálné kapacitně zvládnout – my můžeme pomoci aktivizací rodinné sítě. V posledním roce jsme takto navázali spolupráci s hospicem Dobrého pastýře a chystáme se i nadále v tomto směru působit osvětově a v metodě vzdělávat zájemce z celé republiky. Věříme, že předání zodpovědnosti za řešení problému rodině jako takové je podstatně více motivující, než když do řešení vstupuje zvenčí stát.

Jak jsou vaše služby financovány?

Abychom mohli poskytovat své služby zdarma, musíme ročně podat žádosti až k 25 subjektům poskytujícím dotace a granty a současně získávat dary i od fyzických či právnických osob. Je to neskutečně náročné administrativně, ale často i psychicky, kdy do května nevíme, zda naplníme na daný rok rozpočet. Nicméně za 27 let jsme si zvykli. Z veřejných zdrojů máme asi 60 % celkových příjmů, od dárců získáváme 5 až 10 % a 30 až 35 % nám poskytují nadace, bez nichž bychom služby zajišťovat nemohli. Jednou z nich je i Nadace J&T, se kterou spolupracujeme už několik let a potkáváme se i v tématech, která řešíme.

Velice oceňujeme, že kromě přímé práce s klienty podporuje i aktivity, vedoucí k síťování služeb, transparentnosti organizací a sledování dopadu na klienty. Nejde jí pouze o čísla, ale o celkovou efektivitu a spolupráci mezi organizacemi, která pak své plody sklízí v cílené pomoci potřebným.

Co dobrého vám přináší značka spolehlivosti?

Značku spolehlivosti držíme již od jejího založení v České republice. Tento počín je v našem prostoru ojedinělý a my ho od začátku vnímáme jako potřebný signál k potenciálním dárcům, že se nemusí bát, že by jejich dary a příspěvky na naši činnost mohly být zneužity. Jsme pyšní, že značku Prověřená máme a že opakovaně plníme podmínky pro její udělení. I díky značce se nám podařilo ke konci loňského roku získat na naše poměry dar ve vysoké výši od vědce Tomáše Cihláře. Je to pro nás skvělá zpětná vazba, že jsme čitelní i pro lidi, kteří se v našem oboru nepohybují, a díky tomu, jak a co komunikujeme, se nám daří své aktivity „prodat“. I to je pro nás motivace v naší práci.

Kolik máte zaměstnanců a pracujete i s dobrovolníky?

V Latě pracuje 12 stálých zaměstnanců na částečné úvazky, využíváme i služeb externistů. Nedílnou součástí naší organizace jsou ale dobrovolníci-mentori, bez kterých bychom nemohli realizovat náš program. Ve dvou se to lépe táhne. Ročně takto spolupracujeme až se 70 mladými mentory. Dobrovolníků není nikdy dost, takže pokud si tento rozhovor čte mladý člověk do 30 let s vůlí a časem 3–4 hod týdně, které by chtěl a mohl věnovat svému vrstevníkovi, ať se nám určitě ozve. Zažij, poznávej, rozvíjej a posiluj (nejenom klienta) – to pro dobrovolnictví v Latě platí.

Můžete nám uvést nějaký konkrétní příklad pomoci, abychom si uměli představit, jak to u vás chodí?

Mám v hlavě příběh Tomáše, který byl umístěn do dětského domova, jelikož se o něj rodiče nedokázali postarat. I když se s domovem docela dobře sžil, často vzpomínal na své babičky a strýce, se kterými v minulosti nějaký čas strávil. Myšlenka uspořádat rodinnou konferenci se mu zalíbila, ale bál se, že příbuzní nebudou mít čas nebo se pohádají. Rodinné setkání mělo za cíl zodpovědět otázku: Kdo by mohl být oporou pro Toma, když musí být mimo rodinu?

Markéta Ježková

V Latě působí od roku 2009, pozici ředitelky organizace převzala v roce 2013. Její cestu oborem informatiky a knihovnictví na VŠE přerušila sportovní kariéra. Později vedly její kroky do komerční sféry a vlastní podnikatelské praxe v oblasti obchodu a služeb. Posledních 13 let určuje její profesní vývoj neziskový sektor a pomoc mladým i rodinám.

Na rodinné konferenci se nakonec sešlo deset osob a vznikl zde plán, že část blížících se prázdnin stráví s prarodiči na chalupě, na některé víkendy pojedou za strýcem a na další vzdálenější členy rodiny získal kontakty a komunikuje s nimi alespoň přes sociální sítě. Podle našich informací je Tomáš teď spojený a necítí se být sám.

Co byste si přála do budoucna pro svou organizaci a co byste přála klientům Laty?

Latě bych přála stabilitu a dobré podmínky pro práci. A klientům? Aby měli dostatek sil, aby to dali... ■

NADACE J&T

Pro Nadaci J&T je dlouhodobě domov a rodina na prvním místě. Systém péče o ohrožené děti v ČR bohužel stále podceňuje včasnou pomoc rodinám. Proto podporuje řadu organizací, které poskytují služby ohroženým dětem a jejich rodinám přímo v jejich přirozeném prostředí. S organizací Lata, která se intenzivně a již řadu let věnuje práci s ohroženými dospívajícími, mladými lidmi a jejich rodinami, jež se nacházejí v nelehkých životních situacích, spolupracuje dlouhodobě. Spojuje je přesvědčení, že pro zdravý vývoj jedince a jeho formování pro budoucí život v dospělosti je funkční rodina zásadní.

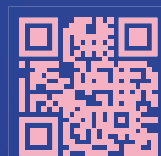
NECHCEME PENÍZE.

Darujte svou pozornost a sdílejte
naše příspěvky na sítích.

Jděte na

8000DUVODU.CZ

a přidejte se k našim podporovatelům.
Téměř 8000 dětí je v současné době
v ústavní péči a nemělo by. Pomozte
nám to změnit. Každé dítě má právo
vyrůstat v rodině.

Psychiatr jen nepředepisuje prášky. Naučí vás i relaxovat

Uplynulý rok pořádně zamával s psychikou nás všech. Ambulance psychologů a psychiatrů jsou plné na dlouhé týdny a měsíce dopředu, zvýšil se počet úzkostných poruch i pokusů o sebevraždu. Co Čechy nejvíce trápí a jaké možnosti jim psychiatrie nabízí, popisuje MUDr. Alena Lambertová, Ph.D.

Změnila se po dlouhém lockdownu skladba vašich pacientů?

Zaznamenala jsem řadu pacientů, kteří pomoc psychiatra vyhledali poprvé. Často šlo o postcovidové postižení centrálního nervového systému. Je prokázáno, že virus vyvolávající covid-19 je neurotropní. To znamená, že má afinitu k nervovým buňkám jak periferního, tak centrálního nervového systému. Způsobuje tedy i zánět mozku a zvyšuje hladinu prozánětlivých cytokinů, což vede k postižení centrálního nervového systému. Dosavadní zkušenosti ukazují, že po prodělání covidu-19 pociťuje potíže přibližně 20 procent pacientů. K nejčastějším problémům patří nespavost, úzkostné poruchy a deprese. U pacientů, kteří již dříve byli v péči psychiatrů či psychologů, došlo po lockdownu často ke zhoršení psychických potíží.

S psychickými potížemi se budeme potýkat i nadále, protože stále žijeme v nejistotě, co bude dál. Přijde další lockdown? Člověk je schopný vypořádat se s problémem, když ví, jak dlouho bude trvat. Prostě zatne zuby a nějak to vydrží. Pokud ale trvá nebezpečí neohraničeně dlouho, na psychice se to určitě odráží. Stále se tak ve své praxi setkávám jak se sebevražednými pokusy, tak se sebepoškozováním.

Po lockdownu prý vzrostl i počet pacientů s poruchami příjmu potravy. Zaznamenala jste to ve své praxi?

Poruchy příjmu potravy vzrostly zejména u mladých lidí, dá se říct, že se s tímto problémem setkáváme dnes a denně. Klienti říkají, že jak měli během lockdownu více času, začali o sobě více přemýšlet a měli obavy, že přiberou, protože neměli tolik pohybu, na který byli zvyklí. Proto začali hledat různé diety, sdílet množství jídla na sociálních sítích s ostatními, a když snědli každý den o něco méně, měli z toho radost. Konečně jsme měli něco ve svém životě pod kontrolou, říkali. Problém pak měli nejen oni sami, ale k podobnému chování mnohdy nabádali i ostatní.

Kromě omezování množství jídla se ale lidé začali věnovat až nadměrně pohybovým aktivitám. Měli nutkavý pocit, že musí uběhnout tolik a tolik kilometrů, což pak sdíleli s ostatními přes aplikace. Řada klientů začala mít problém i s přejídáním, protože své stresy a osamělost zajídala.

Kromě mladých lidí se ale projevila porucha příjmu potravy i u střední generace. Například padesátiletá žena své problémy dlouhodobě skrývala nebo byla po léčbě v období remise a nyní problém propukl naplno. U chlapců se pak projevila anorexie naruby neboli bigorexie, což je stav, kdy jsou mladí muži přehnaně zaměřeni na svalstvo. Spoustu času tráví v posilovnách nebo cvičí alespoň doma a zároveň pečlivě sledují, co jedí, nebo popíjejí různé proteinové drinky. Někteří bohužel zneužívají kvůli růstu svalů i různé hormony, což vede ke zdravotním problémům. Bigorexie je vlastně určitý druh závislosti. Tito pacienti jsou zaujati pouze svým vzhledem a kvalita jejich života se snižuje, mnohdy třeba už kvůli cvičení nemají čas na rodinu nebo zaměstnání.

Každý rodič je rád, pokud se jeho potomek stravuje zdravě nebo cvičí. Kdy by však měl zbystřit? Měl by sledovat, zda se dítě pravidelně stravuje. Nejlepší je jednou denně společně usednout za stůl. Problémy také může značit podrážděnost dítěte, odmítání společného jídla nebo postupné

vylučování některých potravin, jako jsou tuky či cukry, z jídelníčku. U pacientů s poruchou příjmu potravin se můžou objevit i úzkosti nebo deprese.

Uplynulý rok byl ale velmi náročný i pro ženy-matky, které kromě své práce musely často suplovat i roli učitelů. Jak se s tím popraly?

To bylo hodně individuální. Na někoho dopadala náročná situace doma, někomu více vadila nemožnost sdílet své problémy s kamarádkami. Toto povídání u kávy nebo sklenky vína u žen tak trochu nahrazuje psychoterapii. Setkala jsem se nedávno s klientkou mladšího středního věku, které stačilo vypovídat se kamarádce někde v kavárně. Když však během lockdownu o tuto možnost přišla, propadla panickým atakům. Telefonický kontakt osobní setkání nedokázal nahradit.

Jaké doporučení jste jí dala?

Zvolily jsme kombinované řešení, které mívá lepší terapeutický efekt. Psychoterapii jsme tedy doplnili farmakoterapií.

Co nejvíce trápilo či trápí muže?

Muži se obávali, že ztratí zaměstnání a finančně nezajistí rodinu. Řada mužů přijala raději dvě zaměstnání, aby měli jistotu, že rodinu zabezpečí. Stresovou situaci začali muži daleko více řešit tím, že sáhli po alkoholu, případně jiných návykových látkách. Tady pak hrozilo, že do závislosti spadnou. Pokud někdo takový problém řeší, tak i s problémem závislosti se na mě může obrátit.

Výhledy na další měsíce nejsou moc optimistické. Jak si zachovat duševní zdraví?

Důležité je zachovat si pozitivní mysl, nesledovat všechny zprávy, které do nás média hustí, a pracovat na svém sebevědomí. Každý den bychom si měli najít dvacet třicet minut jen pro sebe. Stačí si

třeba uvařit kávu a přečíst si časopis, jít si na chvíli ven zaběhat či se alespoň projít. Myslet bychom měli na svou životosprávu a jíst pravidelně pětkrát denně, optimální je středomořská dieta. Určitě se nebojte obrátit v případě začínajících problémů na psychiatra.

Přicházejí k vám pacienti rovnou, nebo je odesílají praktičtí či jiní lékaři?

Pro návštěvu psychiatra nepotřebujete žádanku. Proto doporučuji, pokud se lidé cítí vyčerpaní, unavení či podráždění, což mohou být známky duševní poruchy, aby neváhali vyhledat pomoc psychiatra. Lidé mají tendenci tyto příznaky přecházet a pak se problém stane chronickým. Vždy platí, že čím dříve se léčba zahájí, tím lepší je prognóza nemoci. U chronických nemocí již dokážeme poměrně rychle zlepšit kvalitu života, řadu nemocí umíme úplně vyléčit.

V dnešní době je naprosto zbytečné obávat se návštěvy psychiatra. Doba, kdy léčba u psychiatra byla stigmatem, je snad naštěstí pryč. Duševní nemoc není slabost organismu. Navíc už neléčíme jen prostřednictvím medikamentů. Někdy stačí jen podpůrný pohovor či jiné specializované psychoterapeutické metody. Mám zkušenost, že se řada lidí cítí přepracovaná, ale svými problémy nechtějí zahlcovat okolí. Mají pocit, že v dnešním uspěchaném světě, kdy je kladen tlak na výkon, by neměli nikoho obtěžovat svými problémy. Psychiatr je připraven je třeba jen vyslechnout a poradit jim, jak se naučit relaxovat.

Pokud už se s pacientem dohodneme na užívání léků, pak vždy půjde o moderní léky, které mají jen minimum nežádoucích účinků a nevedou k závislosti. Současné preparáty vracejí pacienty do života a mají neuroprotektivní účinky, tedy chrání mozek před volnými kyslíkovými radikály nebo prozánětlivými cytokiny, které vedou v centrálním nervovém systému k naprogramované buněčné smrti nervových buněk. Antidepresiva tedy mozek chrání. Léky také dokážou ochránit před neurodegenerativními stavy, které ve vyšším věku mohou způsobovat demenci.

Pokud se klient rozhodne vaše služby využít, s jakou časovou náročností by měl počítat?

Úvodní psychiatrické vyšetření trvá většinou 60 až 90 minut. Pak závisí na domluvě s klientem, zda bude chodit na terapii slovem nebo na psychoterapii, kde jsou doporučovány návštěvy jednou za týden na 60 minut. Pokud se dohodneme na předepsání léků, doporučuji návštěvy nejprve po dvou týdnech, pak můžeme intervaly postupně prodlužovat na měsíc až na tři měsíce. Během této návštěvy vždy zhodnotíme uplynulé období a efekt nastavené medikace.

Psychologové během lockdownu své služby nabízet nemohli, péče psychiatrů ale zůstala i během nejprísrnějších omezení dostupná, že?

Psychiatri bylo a bude možné navštěvovat stále. Svým klientům nabízím i konzultace online, nebo za nimi dokonce přijedu domů či do zaměstnání. Ne každý má v případě vážných problémů sílu do-

MUDr. Alena Lambertová, Ph.D.

Vystudovala 1. lékařskou fakultu Univerzity Karlovy, absolvovala pětiletý akreditovaný psychoterapeutický výcvik v kognitivně behaviorální terapii. Během postgraduálního studia se zaměřovala na lékařskou psychologii a psychopatologii. Ve své praxi se nejčastěji věnuje problémům, jako jsou poruchy nálady, úzkostné poruchy, poruchy osobnosti nebo poruchy příjmu potravy.

J&T CONCIERGE**J&T CONCIERGE ZAJISTÍ NADSTANDARDNÍ PÉČI O ZDRAVÍ:**

- přednostní termíny u specialistů bez čekání
- postcovidové vyšetření
- komplexní screening těla pro jednotlivce či celou rodinu
- členství v privátním programu zdravotní péče
- konzultace s lékaři
- odběry krve z pohodlí domova
- přednostní termíny u zubaře
- alternativní medicínu

jít na kliniku nebo nechce, aby ho tu někdo viděl. Navíc si pro klienta najdu čas v horizontu týdne, zatímco jinde čekají pacienti na termín týdny až měsíce. Zaměřuji se na dospělou klientelu. Pokud však má problémy v rodině někdo nezletilý, může jeho rodič k nám přijít situaci zkontrolovat a my ho nasměrujeme na pracoviště, které se o vás postará. ■

David Černý:

Užívám si pohyb mezi svobodou a pravidly

Během pandemie doufal, že si odpočine, ale nestalo se. Práce je pořád dost, jen doproplacených faktur ubylo, říká David Černý, který patří mezi nejtalentovanější, ale také nejdražší tvůrce u nás. Jeho sochu Jesus Christ z roku 1993 nyní můžete obdivovat v galerii Magnus Art, protože je součástí stejnojmenné sbírky J&T Banky.

Momentálně finišujete práci na své největší soše, která bude součástí developerského projektu společnosti Trigema. V jaké fázi nyní jste? Stavíme. Ten dům, který jsem navrhoval, bude někdy za rok a půl, ale na sochách dodávám již jen nějaké detaily. Jsou to čtyři hodně velké věci, dohromady jde asi o 80 tun nerez. Do výšky to je nějakých 30 metrů.

Půjdete ještě dál? Výš?

Připravuji jeden projekt pro Němec-ko, který je ještě o něco větší. Ale zatím neřeknu žádné detaily.

Vy se nyní hodně zabýváte právě spoluprací s developery, vedle Trigemy můžeme zmínit třeba projekty pro Pentu nebo Vítkovo CPI. Dnes je spolupráce mezi umělci a firmami častější třeba v segmentu fashion nebo designu. Láká vás i toto?

Hadry jsou to poslední, co by mě zajímalo. A design jsem samozřejmě dělal, ostatně jsem ho i studoval, mám dva roky u Bořka Šípka. Dělal jsem nějaké obaly, reproduktory, letadla, sklo, jako architekt jsem se podílel na řadě filmů, samozřejmě grafiky... Když dostanu extrémně zábavnou a zajímavou nabídku, tak to dělat budu. Totéž je ta architektura, teď se realizuje již několikátý dům, který jsem si vymyslel.

Co vás na tom baví?

Ta utilitárnost, která je na jedné straně omezující, na straně druhé je ale v něčem i příjemná. Je to jako u řízení letadla nebo vrtulníku. O mně si všichni myslí, že jsem ujetej magor a stejně se chovám i za kniplem. Ale to je samozřejmě nesmysl. Když sedíte za kniplem, musíte letět podle pravidel, protože jinak to má brutální následky. U těch repráků, které jsem dělal a které se teď zase začnou prodávat, je to totéž. Základem je, že musí fungovat. Bavilo mě rozvíjet možnosti akustiky a elektroniky, která mě vždy fascinovala. No a obecně, tenhle pohyb mezi svobodou a pravidly si užívám. Ale zadaná zakázka musí být vždy něčím extrémně zajímavá.

Typové?

Třeba kdybych dostal nabídku designovat auto, tak do toho bych samozřejmě šel. Tam jsou ta pravidla hodně komplikovaná, musíte respektovat fyzikální zákony, nejrůznější předpisy, normy. A v tom asi je i to, proč mě nezajímá vámi zmíněná móda. Je to moc rozvolněné, takže je tam všechno úplně jedno. Nosit se to bude stejně. Nebaví mě to a mě to bavit musí, musím k té věci mít vztah jako třeba k elektronice. Nechci pro nikoho navrhovat židli. Nebo vlastně klidně, ale bude drahá jako moje socha. A to by si ji asi nikdo nekoupil.

Volnou tvorbu jste naposledy představil vloni v DSC Gallery, kde jste nechal soupeřit pohlaví. Nezanebáváte ji?

Samozřejmě se jí stále věnuju. Já pracuji pořád, včera jsem skončil v jednu ráno a vstával dneska v sedm. Doufal jsem, že když je covid, tak se konečně zastavím. Nic se nezastavilo a ani nevím, kolik soch jsem vlastně odhalil za ty necelé dva roky. Ale jedna věc se změnila. Hustota doproplacených zakázek se zmenšila.

Až tak? Firmy nemají na složenky?

No hlavně se nedotáhly některé projekty, které jsem měl před tím debilním covidem rozdělané. Třeba jedna socha měla jít do Dubaje, ale zpozdila se. Dva projekty mi úplně stojí, nebo spíš leží v kontejnerech. A jsou tam už rok a půl. Jednu z těch soch teď v lednu konečně budeme instalovat v Los Angeles. Ale u druhé vůbec nevím, kdy se postaví, protože je v Kataru a tam se dostanete jen dost těžko, musíte strávit snad tři týdny v izolaci v hotelu. Takže to zatím nejde.

Vy jste se o pandemii či spíše o různých nařízeních vyjadřoval poměrně radikálně. Jak tedy pandemie vám konkrétně změnila život? Ať už profesní, tak třeba osobní.

Vyrobil jsem si dítě. Poprvé v životě. Jmenuje se Elektra, aby byla v souladu s mou vášní pro letadla.

Zahlédl jsem vás na konferenci NFC věnované fenoménu takzvaných nezaměnitelných tokenů, které mohou v umění sehrát velkou roli. Jak se na tento fenomén díváte?

Na konferenci mě pozval William Rudolf Lobkowicz, tak jsem se zastavil. Je to zvláštní boom, ale ještě jsem se tím víc nezabýval. Je to jako s bitcoinem před několika lety a není moc jasné, co všechno se s tím může stát. Jsou to hezké vize a sny, co se o NFT říká. Mám k tomu ale takový ambivalentní postoj. Víte, já si odjakživa stavím počítače, vytvářím si neuvěřitelné stroje. A i s tímhle povědomím mi ta NFT připadají asi tak, jako kdyby někdo vzal kleště a udělal z nich nové náboženství. A pak prodal obrázek těch kleští za miliardu.

A vy sám jste už nějaké NFT vytvořil nebo se chystáte?

Jo, na něčem se pracuje. Ale upřímně: já si třeba posledních pět let ani neaktualizoval web.

To jsem zjistil, třeba takový iPhone už ho ani nechce moc ukazovat.

Já vím, je to blbý. Ale já ho mám už docela připravený, ale pořád je potřeba dělat jiné věci. Ale zase takhle, když jsem stejný web měl v roce 1997, tak to byla pecka, uznejte.

Dneska je stejně asi efektivnější komunikace přes sociální sítě. Funguje vám to?

Ale ano, na Instagram sem tam něco hodím. Sleduje ho nějakých deset tisíc lidí. Tak si říkám, že web asi ještě chvíli počká. Jsou to trochu výmluvy, fakt ho mám nějak připravený, už jsem domluvený i s vývojáři. Ale řeší se to už tři čtvrtě roku a nejhorší je, že na to musíte pořád šlapat, tlačít to. Ale priority jsou holt vždycky jiné. Až budu mít tři dny volna, tak to udělám. Ale já neměl tři dny volna, ani nepamatuju. Ve větroni jsem letos strávil tak čtyři odpoledne.

Ale tak je docela dobré teď mít práci, ne?

No pozor. Realita je taková, že po-

ptávky mám pořád a neustále něco dělám, ale příjmy tomu bohužel neodpovídají. Tak jako jasně, pořád ještě mám na ten vrtulník...

Na peníze jsem se samozřejmě chtěl zeptat.

Tak se zeptejte. Já jsem tady asi nejdražší.

To jste. Jak se tedy vlastně prodává David Černý? Myslím, kterými kanály, způsoby...

Primárně dělám věci, které už mám předem nasmlouvané. Galerie jsou pro mě spíš doplněk, drobnosti.

Slyšel jsem, že máte docela svéráznou cenotvorbu. Že při prodeji jednoho kusu automaticky zvyšujete cenu pro dalšího zájemce. O kolik procent?

Jasně, to dělám, to musím, protože kdybych to prodal třeba za míň, tak bych toho předchozího kupce vlastně podvedl. Devalvoval bych hodnotu jeho nákupu. To by bylo špatně. Ta procenta nevím, asi klidně o sto.

David Černý

Davida Černého nejvíce symbolizuje celá řada nej. Patří k nejtalentovanějším tvůrcům druhé poloviny 20. století u nás. Patří k nejkontroverznějším umělcům. K nejvyhledávanějším. A také k nejdražším. Jeho sochy vždy vzbuzovaly rozporuplné reakce, ať už jde o kultovní Miminka - Babies, Entropu nebo londýnský autobus doubledecker dělající kliky. Proslulou se stala jeho účast v Ceně Jindřicha Chalupického, během níž vyvrcholila nevráživost mezi Černým a tehdejším šéfem Národní galerie Milanem Knížákem. V poslední době Černý spolupracuje mimo jiné s developery, věnuje se zejména návrhům velkých domů či mechanickým sochám pro větší realitní komplexy (Hlava Franze Kafky, Trifot nebo Pegasové).

Ježíš Kristus patří k dílům ze série kitů vypadajících jako dětské plastické stavebnice, ze kterých je možné složit daný objekt

Na dvojnásobek. Ale na druhou stranu dělám věci klidně i zadarmo. Třeba autobus do Londýna jsem udělal zadarmo. A i teď pracuju hned na několika projektech zadarmo. Protože je dělat chci. Ale když chce někdo něco ode mě, tak to si logicky nechám zaplatit a nediskutuju nad slevou.

Takže slevy nedáváte? Přitom na nich do velké míry stojí trh se současným uměním.

Ne. Slevy fakt nedávám.

Na závěr dvě historické otázky. Na výstavě v galerii Magnus Art je nyní k vidění vaše kultovní socha Jesus Christ z roku 1993. Jaká to pro vás byla doba?

To byla sranda, jeden velký mejdan. Kalili jsme pod Stalinem jako zvířata. A samozřejmě jsme furt...

Dobrá, chápeme, raději dál... Rok 2000, Cena Jindřicha Chalupského, jejíž držitelé včetně vás jsou právě ve sbírce J&T Banky Magnus Art. Jak to tehdy probíhalo? Přece jen to bylo od standardního předávání cen na hony vzdálené.

To bylo skvělé, fakt sranda. Já jsem už odpoledne věděl, že vyhraju. Tak jsem si říkal, že uděláme nějakou schválnost, když mě Knížák vyhodil. Uspořádali jsme mejdan před Národní galerií, byly stolečky, přišlo asi padesát kámošů. Přijel Václav Havel, on to taky všechno věděl, tak jsme se venku pozdravili, ale jakože nic. Vešel dovnitř, sešel se s Knížákem a ten začal: „Já tomu nerozumím, ten umělec odmítl vstoupit dovnitř.“ A mlel tyhle nesmysly. Havel to chvíli poslouchal a pak řekl jenom: „Víte, pane řediteli, jenom nezapomeňte

na to, že nás natáčí televize.“ Nic víc. Bylo to úplně čisté. Dokonalé. Já to mám nahrané, protože vedle stál můj kamarád, který točil pro Českou televizi a zároveň i pro mě. Pak šli nahoru, tam se vyhlásil výsledek, všichni pokračovali v té hře, že nevědí, proč tam nejsem. A Havel prohlásil: „Nemůže-li Mohamed k hoře, musí hora k Mohamedovi.“ Sebral se a jel za mnou ven, kde proběhlo to slavné předávání na chodníku.

Mimochodem máte vlastně něco v Národní galerii?

Nemám. Knížák ode mě dvakrát chtěl něco koupit. Myslím, že jednou před touhle akcí a jednou ještě po ní. Nejdřív chtěl koupit mimino a normálně to probíhalo tak, že on sám volal danému umělci. Třeba mému bratrovi volal. Ale mně nevolal on,

ale někdo od něj. Bylo to v době, kdy jsem dodělával jeden projekt a byl jsem ale fakt švorc a musel jsem si půjčovat 30 tisíc, abych měl na jídlo. To se občas stane. Den poté volá Národní galerie s tím, že chtějí mimino. Já jim řekl, že to je moc pěkná nabídka, ale že neprodám. A oni: „Počkejte, to jste asi přeslechl. Tady NÁRODNÍ GALERIE. My vám normálně zaplatíme.“ Neprodám, prostě Knížákovi neprodám. To bylo v době, kdy byla mimina na věži a jedno na Staromáku jako součást výstavy, kterou organizoval Knížák. No už tam jsme se pohádali.

A ten druhý pokus?

To bylo asi tři roky nato. Volala jedna kurátorka, která říkala, že se vrátila z New Yorku, že tu zdejší situaci ještě tak dobře nezná a že byla pověřená panem ředitelem, aby ode mě koupila nějaké dílo. Tak jsem jí řekl, že bych jedno měl, že jde o takové interaktivní dílo, do kterého se dá i částečně vstoupit a je to zároveň i taková multimediální videoinstalace. Jsou to dva kusy, jeden se určité dá přemístit, a že si to může prohlédnout v galerii Futura, jen se nesmí bát výšek, protože bude muset vylézt po žebříku asi pět metrů. (V roce 2003 zde David Černý představil projekt Zadky. „Na první pohled uvidíte ohnutá lidská torza s vystrčenými zadky, když ale vylezete po žebříku a strčíte hlavu do jejich análního otvoru, zobrazí se vám videosmyčka, na které se navzájem krmí kaší prezident Václav Klaus a bývalý ředitel Národní galerie v Praze Milan Knížák za zvuků písně We are The Champions od Queenů,“ uvádí dobový text galerie – pozn. red.) Za tři dny zavolala: „Dobrý den, to asi nepůjde. Nemáte něco jiného?“ Já na to, že bohužel jako na potvoru je tohle jediné volné dílo, které mi tady zbylo, jinak mám všechno rozprodané.

Po Knížákovi se již neozvali?

Já bych jim nic neprodal. Stejně na to nemají. ■

J&T Banka, a. s. je partnerem:

M
Magnus Art

Česká filharmonie

C
CENA
OSKÁRA
ČEPANA

Galerie Rudolfinum

SLOVENSKÉ
CENTRUM
DIZAJNU
LOGO

CHOREA
INTERNATIONAL DANCE FESTIVAL

MAGNUS ART
GALERIE J&T BANKY

Eva Kofátková, Aktovka (z cyklu Cesta do školy) (2007)

Sbírka Magnus Art 2000–2009

8. 10. – 30. 12. 2021

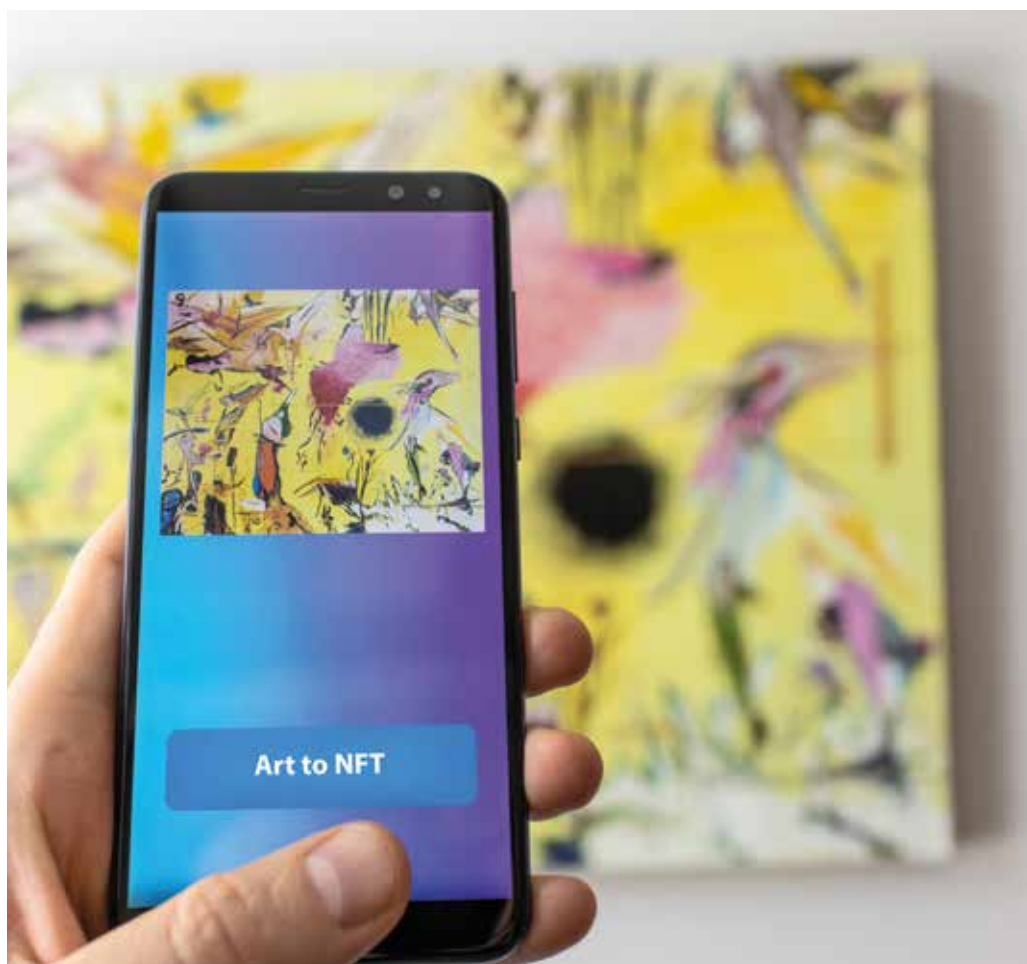
Galerie Magnus Art (J&T Banka)
Sokolovská 700/113a, Praha 8

Výstava děl laureátů
Ceny Jindřicha Chalupického
ze sbírky současného umění
J&T Banky.

www.galeriemagnusart.cz

NFT se prodávají za statisíce dolarů. Jde o bublinu?

Kryptoměny mění svět. Proměnily investice, mohou zcela proměnit finanční systém. A jejich logika může značně přetvořit také svět umění. To se ostatně již děje prostřednictvím takzvaných NFT neboli originálních digitálních děl, které sice vypadají jako obyčejný obrázek nebo video, jichž je internet přeplněný, ale které díky technologii blockchainu nelze kopírovat. Lze je pouze prodat, případně darovat. Stejně jako obraz, sochu nebo videoart.

„Vaše jméno jako majitele je nezfalšovatelně zapsáno v blockchainu, jakési digitální účetní knize, a vy se tak nemusíte bát, že by se někde na světě prodávaly neautorizované kopie vámi koupeného díla,“ vysvětluje Anna Pulkertová z Art Servisu J&T Banky.

Právě z těchto nezaměnitelných tokenů (z anglického originálu Non-Fungible Tokens neboli NFT)

se v uplynulém roce stal jeden z nejčastěji skloňovaných trendů ve světě umění, jednotlivé originály se prodávají za statisíce dolarů a věnuje se jim čím dál více i umělecký establishment.

Například prestižní aukční síň Sotheby's spustila v říjnu vlastní virtuální aukční platformu Sotheby's Metaverse specializující se výlučně na prodej NFT a uspořádala již i první aukci. Během ní se

prodaly „obrázky“ za miliony dolarů, největší pozdvižení přitom vyvolal prodej jednoho obrázku ze série Bored Ape za více než 3,4 milionu dolarů. Vyhozené peníze? Ne nezbytně. S růstem ceny nejznámějších kryptoměn jdou totiž nahoru také NFT, která se prodávají nejčastěji právě za kryptoměny.

KUPUJTE VELKÁ JMÉNA

A NFT se dostávají do povědomí také mezi českými sběrateli umění, umělci, galeriemi i dalšími účastníky trhu se současným uměním. Například DSC Gallery otevřela svou virtuální pobočku v plně digitálním světě Decentralandu a prodává zde NFT od českých tvůrců, jako jsou Masker nebo Jiří Georg Dokoupil. Podle ní se jako NFT prodává spousta plevelů, ale jde o formu, která má umělecký i investiční smysl a potenciál.

„Průkopníkem je člověk známý pod přezdívkou Beeple, jehož NFT se prodalo dokonce za 69 milionů dolarů na aukci v Christie's. Když se na jeho tvorbu podíváte, prostě na ní něco je. Takže ano, jeho tvorba zůstane, stejně tak NFT velkých uměleckých jmen. Ale na těch všemožných tržištích typu OpenSea je nekonečné množství „děl“, po kterých neštekne pes,“ uvedla galeristka a investiční expertka pro současné umění Olga Trčková, podle níž má smysl sázet na velká jména a kurátorovaný výběr těchto děl.

Aktuálně ty nejzajímavější věci vznikají v rukách umělců, kteří tvoří kvalitní díla i ve své běžné umělecké činnosti a často jsou zvyklí pracovat i s novými technologiemi.

Mezi etablované umělce, kteří v NFT podnikli již zajímavé projekty, patří například Damien Hirst a jeho projekt pro HENI Gallery. „Od roku 2016 jsem vytvořil deset tisíc originálů. Každý je jiný, co

se týče barevnosti, všechny jsou očíslovány a mají hologram, na každém pak je unikátní fráze, motto,“ popisuje Hirst svá díla a dodává: „Všech deset tisíc originálů jsme poté nascanovali a vytvořili jsme digitální originály, jakési stopy blockchainového řetězce, podobně jako tomu je u kryptoměn. Po roce si budou majitelé moci vybrat, zda chtějí digitální originál, nebo klasický, papírový. Ten nevybraný osobně zničím,“ dodává Hirst. A sám přiznal, že jde o test i pro něj, protože představa likvidace fyzického originálu je pro něj stále mnohem bolestivější než ničení originálu digitálního. Hirstovo NFT se stalo jednou z nejlepších investic letošního roku, protože jedno NFT se v současnosti prodává v průměru za 25 tisíc dolarů a nejvyšší ceny překonaly hranici 150 tisíc dolarů.

NFT POMÁHÁ KLASICKÉMU UMĚNÍ

Jinou možnost, jak pracovat s NFT, pak představili v říjnu zástupci Lobkowiczské sbírky v čele s Williamem Rudolfem Lobkowiczem. Ti uspo-

řádali v Lobkowiczském paláci na Pražském hradě výstavu a konferenci nazvanou Non-Fungible Castle věnovanou právě problematice NFT a možností, jak digitální umění může pozitivně ovlivňovat umění klasické.

„Investiční potenciál NFT pro mě není až tak podstatný. V tuto chvíli hlavně experimentujeme a objevujeme možnosti, které tato moderní forma nabízí, a řešíme, jak je budeme moci využívat pro uchování našich sbírek,“ vysvětlil William Rudolf Lobkowicz.

Jednalo se o doposud největší akci věnovanou právě NFT na českém území. Mezi řečníky byla celá řada odborníků na technologickou, právní i investiční stránku věci. A samozřejmě také na umělecký rozměr NFT.

„Jedním z motivů konference byly přínosy NFT pro umělecký provoz. Mezi ty nejdůležitější patří takzvané smart contracty, tedy možnost nadefino-

vat si určitou procentuální částku, která se tvůrci vrací v případě jakéhokoli dalšího přeprodání NFT. To dříve nebylo na trhu s materiální podobou výtvarného umění možné. Prodáváním NFT formy vycházející z vlastních děl pak mohou umělci financovat své nákladnější umělecké projekty ve světě fyzickém. Nifties, jak jsou někdy NFT přezdívány, tak nabízejí novou platformu pro podporu umělců ze strany sběratelů a mecenášů umění,“ popisuje Valérie Dvořáková z J&T Banky jednu z podstatných novinek, které NFT poskytují umělcům i institucím.

Právě zástupci rodu Lobkowiczů, kteří konferenci pořádali, sami vydali několik netradičních NFT a výtěžek z jejich prodeje chtějí věnovat na uchování sbírky děl. ■

Anna Pulkertová: NFT tu již zůstanou. Ale zda půjde o masovku, jisté není

Ptají se investoři na možnosti vsadit na NFT místo na klasické umění? A jakou roli mohou digitální originály hrát ve správě majetku? Na to i na další otázky spojené s investičním potenciálem digitálního umění odpovídá Anna Pulkertová z Art Servisu J&T Banky.

Jsou NFT již dostatečně etablovanou uměleckou formou, a je tedy pravděpodobné, že již přejíží první vlny zájmu?

I když počáteční bublina okolo NFT již částečně polevila, vypadá to, že se takzvané nifties stanou integrální součástí nejenom trhu s uměním. Předpokladem je, že se stále více lidí zapojí do tzv. metaversu, v rámci kterého si svou identitu budou vytvářet i prostřednictvím NFT a transakcemi na poli kryptoměn. Infrastruktura u těchto formátů se za poslední rok výrazně zdokonalila a vznikly

v rámci ní nové platformy přízpůsobené právě tomuto typu transakcí. Tedy ano, NFT již nespíš přežijí.

Zajímají se o NFT již vaši klienti v rámci Art Servisu?

Téma NFT rezonuje napříč společnostmi a názory na ně se velmi různí. Zastánci kryptoměn jsou často i příznivci NFT a věří v jejich budoucnost, naopak lidé, kteří se ve světě blockchainu nepohybovali doteď, jsou i k NFT dost zdrženliví. Alternativní investice jsou určitě něčím, o co se zejména v posledních dvou covidových letech zajímá stále více i našich klientů. Z naší zkušenosti ale hledají spíše formu investice do materiálních výsledků umělecké tvorby či do finančních instrumentů, které investují do fyzického umění. Letošní Art & Finance Report, který vydává společnost Deloitte, však uvádí, že z celosvětového pohledu

se zájem o tyto oblasti zvyšuje. Téměř 30 procent dotázaných wealth manažerů uvádí, že věří v blízké době ve vzestup klientského zájmu o frakční vlastnictví a tokenizaci umění a „collectibles“.

Které projekty ve světě NFT považujete za hodnotné? Ať už z uměleckého, nebo investičního hlediska.

NFT si zatím prochází podobnou fází jako kdysi třeba umění nových médií či net art. Mnoho děl, která v rámci této platformy vznikají, jsou zatím inspirovaná spíše fascinací danou technologií než jejím kreativním potenciálem. To věřím, že se do budoucna změní. Že začne vznikat stále více i skutečně kvalitních děl. Aktuálně ty nejzajímavější věci vznikají v rukách umělců, kteří tvoří kvalitní díla i ve své běžné umělecké činnosti a často jsou zvyklí pracovat i s novými technologiemi.

Z pohledu investičního pak platí, že ti první, kteří se zde objeví a je jim věnovaná i dostatečná mediální pozornost, dosahují nejvyšších částek v rámci prodeje. Je tak pravděpodobné, že svou hodnotu v této oblasti do budoucna spíše zvýší, než by ji ztratili.

Zajímají NFT i Čechy?

V Česku začíná oblast NFT také rezonovat, ale zatím jen ve velmi omezené míře. Průkopníky jsou zde například Jan Kaláb či Jakub Nepraš. Rod Lobkowiczů nedávno rozvířil vody okolo NFT, když oslovil několik umělců, aby vytvořili NFT inspirované lobkowiczskými uměleckými sbírkami, které pak byly vydraženy v dobročinné aukci na podporu právě správy výše zmíněných sbírek. Nicméně, stejně jako v zahraničí, není NFT zatím součástí mainstreamového zájmu a je velkou otázkou, zda se jím někdy stane. ■

6 ušlechtilých neřestí na sváteční tabuli či pod stromeček

Čeká vás sváteční hostina na romantické usedlosti a vy chcete servírovat jen to nejzajímavější z francouzských vinařských oblastí. Co vybrat? Víno, šampaňské nebo snad koňak? J&T Concierge pro vás připravilo tipy, kterými ohromíte přítomné dámy a potěšíte pány.

KOŇAK PRO CHVÍLE S PŘÁTELI

Koňak je považován za nejušlechtlejší destilát světa. Přivonět, polknout doušek a usmát se. Tak poznáte, že je to dobrý koňak. Koneckonců říká to i Maurice Hennessy. Pro dlouhé chvíle s přáteli volte koňaky vyzrálější a elegantnější.

Komplexní Cognac Bache Gabrielsen XO Carafe Special v luxusním balení potěší znalce i začátečníka s kvalitním pitím. Přes dvacet let zrání v dubových sudech a mistrovský um blendmastery Jean-Philippe Bergiera přináší rafinovaný koňak s tóny cedrového dřeva a pomerančové marmelády.

Lahev o objemu 0,7l stojí 2 724 Kč.

CHAMPAGNE PŘINÁŠÍ POCITY EUFORIE

Champagne jako slavnostní přípitek nemůže chybět na žádné významné události. Toto nejslavnější šumivé víno na světě opěvovaly slavné osobnosti jako Marie Antoinetta, Madame de Pompadour, Audrey Hepburnová, Greta Garbo či Marilyn Monroe. Už jen samotné slovo champagne dokáže evokovat pocity euforie a vzrušení.

Objevte třeba delikátní Champagne Nicolas Maillart, rodinné vinařství, které získalo Champagne Oscara v kategorii Grower of the Year 2020. Autorem těchto Oscarů je nejslavnější hodnotitel champagne na světě Richard Juhlin. Na sváteční tabuli se vyplatí vzít ne jednu klasickou lahev, ale rovnou Champagne Magnum Maillart Platinée Brut. **Lahev o objemu 1,5 l stojí 3 029 Kč.**

REDUKOVANÁ SKLIZEŇ BORDEAUX

Nebyla by to sváteční hostina bez vína z nejslavnější vinařské oblasti opěvované po staletí, z tradičního Bordeaux. Milovníky pravého břehu a odrůdy Merlot potěší rodinné vinařství Chateau le Grand Verdus. S láskou a pokorou obhospodaruje vinohrady okolo usedlosti z 15. století. Rodina má velký respekt k přírodnímu prostředí a ekosystému na vinici.

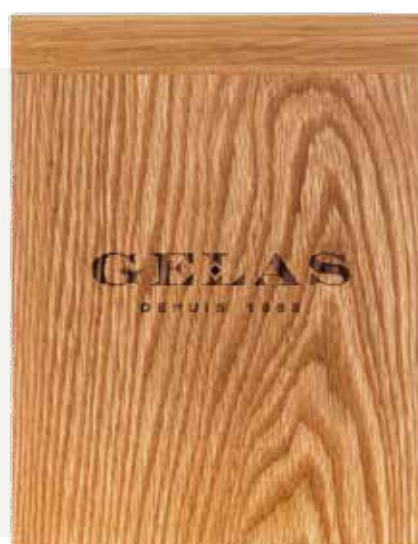
Vychutnejte si jejich rodinnou rezervu, typické „Velké Bordeaux“ Chateau le Grand Verdus Grande Réserve 2015, které je založeno z 80 % na Merlotu, z 11 % na Cabernetu Franc a z 9 % na Cabernetu Sauvignon. Jedná se o redukovanou sklizeň, kdy na jednu lahev připadá jeden keř. Sběr a třídění probíhá vždy ručně. Víno pak finálně vyzrává 12 až 16 měsíců v barikových sudech.

Cena za lahev o objemu 0,75 l je 706 Kč.

SOFISTIKOVANÁ CHUŤ ARMAŇAKU

Stylovku pro sofistikovaného gentlemana představuje armaňak od Maison Gélas. Do prestižních karaf lahví jen ty nejlepší ročníky a blendy. J&T Concierge doporučuje z kolekce „dekády“ směs více než 50 let starých armaňaků Armagnac Maison Gélas 50 ANS. Komplexní armaňak s tóny santalového dřeva, muškátových ořechů a elegancí sušených fíků a lékořice ohromí, neuvěřitelně dlouhý závěr sladkého koření a kešu oříšků pak příjemně překvapí. **Lahev o objemu 0,7 l lze pořídit za 8 109 Kč.**

TIP NA DÁREK

Potěšte své blízké online degustací s francouzským vinařem z Bordeaux Thomasem le Grix de la Salle nebo s majitelem champagne domu Frerejean Frères Rodolphem Frerejeanem-Taittingerem.

Obdarovanému doručíme plnohodnotný degustační set, návod na připojení a hlavně se osobně setká v živém přenosu s vybraným vinařem a virtuálně se projde po vinařství. Maximální počet účastníků online degustace ani místo konání nejsou omezeny.

SLADKÁ TEČKA NA ZÁVĚR

Pineau des Charentes, klenot mezi aperitivy, je lokální produkt z francouzského regionu Cognac, který přináší elegantní spojení čerstvé hroznové šťávy a mladého koňaku. Na sváteční stůl se hodí například Pineau des Charentes Bache Gabrielsen Very Old, které vyzrávalo 20 let v sudech prémiového producenta koňaku Bache Gabrielsena. Nasládlá chuť je plná máslových oříšků, vanilky a sušených meruněk. Aperitiv servírujte dobře vychlazený, nejlépe v kombinaci s kozím sýrem, pečenými či čerstvými fíky nebo vanilkou zmrzlinou. **Lahev o objemu 0,75 l stojí 748 Kč.**

Moravská vína si vaši pozornost zaslouží

Jižní Morava disponuje unikátními přírodními podmínkami, které vytvářejí základ pro jedinečný a přitom různorodý charakter zdejších vín. Vznikají tu skvělá bílá vína se zajímavým spektrem vůní a kořenitosti, stále větší popularity však nabývají i zdejší vína červená. Sváteční jídla můžete letos spárovat třeba s těmi z vinařství Kolby a Reisten.

KOLBY RYZLINK VLAŠSKÝ SELECTION 2018

Plné odrůdové víno s výraznou minerální kyselinkou. Vůně je rozmanitá, pikantní a kořenitá s typickým citrusovým podtónem a hladkým závěrem. Barva zlatavá s jiskrnými odlesky.

Tento ryzlink je výjimečný svou polohou, kde se nachází. Díky vápenatému podloží a přilehlé lesní oblasti vytváří unikátní charakter terroir, který je v chuti ojedinělý. Pro svou kvalitu získal už tři zlaté prestižní medaile: Concours Mondial de Bruxelles 2020, DanubeWINES 2021 a Oenoforum 2020.

RYZLINK VLAŠSKÝ MAIDENBURG 2019

Noblesní aromatika tohoto vína zaujme svou elegantní mineralitou, jemnou citrusovou vůní s tóny meduňky a slaného karamelu. V plné, kulaté chuti se projevuje typická vegetativní aromatika, následnost jemných taninů a svěžest citrusového ovoce. V dlouhé, uhlazené dochuti dozívají minerální tóny Pálavy.

Tento ryzlink je unikátní právě svojí polohou, která je jako jedna z nejmávanějších, jež vinařství má. Na samém vrcholu Pavlovských vrchů zraje na vápenatém podloží strmých svahů, kde vzniká unikátní minerální chuť doplněná medovými tóny, a to díky ušlechtilé botrické plísni, která během dozrávání hroznů podporuje plnost a strukturu vína.

Víno získalo hned tři prestižní medaile: zlato v Národní soutěži vín 2021, stříbrnou medaili AWC Vienna 2021 a bronzovou medaili Decanter 2021. Tato ocenění jsou důkazem, že je víno velmi dobře hodnoceno na všech odborných soutěžích, a potvrzují správné nastavení cesty a způsobu práce s vínem.

RYZLINK RÝNSKÝ MAIDENBURG 2019

Typická minerální vůně s jemnými citrusovými tóny a lehkým dotekem vůně žlutého ovoce. V závěru aroma můžete vnímat vůni čerstvého jablíčka podtrženou lehkou petrolejovou stopou. Plná chuť je typická svou pikantní kyselinkou, šťavnatou ovocností a výraznějším minerálním projevem, kdy v dochuti můžete vnímat jemné tóny meruňkové pecky.

Velký ryzlink z malého sudu. Toto víno zrál samostatně v dubovém ležáckém sudu po dobu 12 měsíců a tím si získalo robustní chuť doplněnou šťavnatou ovocnou lehkostí s dlouhou perzistencí a krásně nazrálým ryzlinkovým charakterem. Riesling 2019 z řady Maidenburg získal Velkou zlatou na Králi vín 2021.

SPARKLING ROSÉ MODRÝ PORTUGAL

Osvěžující perlivé víno s velmi příjemným aroma čerstvých jahod a třešní, ve vyvážené harmonii smetanového základu. Chuť je velmi svěží, podtrhuje šťavnatost peckového ovoce a letních třešní. Lehká kořenitost s příjemným dotekem zbytkového cukru doplňuje víno k naprosté dokonalosti.

Sparlink je důkazem, že vinařství Kolby je progresivní a určuje směr v oboru. Na sycení vína používá vlastní CO₂, které odebírá během fermentace z vlastních kvasících moštů. Takový produkt obsahuje i aromatické látky, které během fermentace unikají se vznikajícím CO₂. Díky tomuto postupu řízení se víno nejen sytí, ale také se zvyšuje množství jeho aromatických molekul, které podporují líbivost samotného vína i jeho aromatické struktury. Sparkling rosé získal Velkou zlatou medaili v Národní soutěži vín 2021.

KOLBY SAUVIGNON CLASSIC 2020

Sauvignon má zelenkavou barvu. Ve vůni jasně dominuje černý rybíz a černorybízový list. V chuti je víno velmi svěží s tóny angreštu.

Ročník 2020 přinesl ideální podmínky pro dozrávání odrůd Sauvignon a technolog Kolby se s tím skvěle popasoval. Vytvořil krásně plný, černoovocný Sauvignon, který je výjimečný svojí strukturou. Za to bylo víno oceněno zlatou medailí na AWC Vienna 2021.

kolby

Vinařství Kolby pěstuje na rozloze téměř 40 hektarů devět bílých a tři modré odrůdy. Jeho vlnkovou lodí jsou odrůdy Ryzlink rýnský a Ryzlink vlašský, z burgundských odrůd to jsou Pinot Blanc a Chardonnay. Zdejší vína jsou jemně pikantní a kořenitá s citrusovým nádechem.

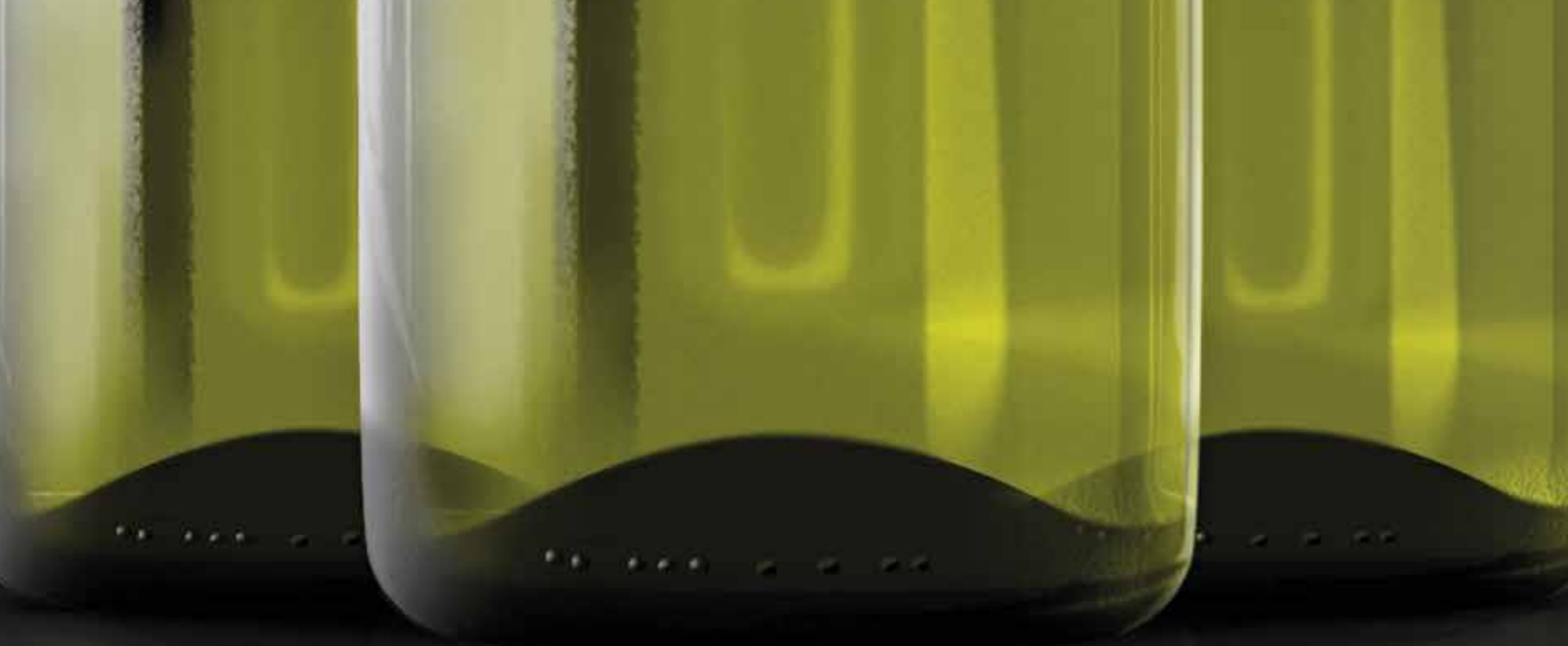
„Taková vína si budete chtít vychutnat při skvělé večeři či s přáteli. Když navštívíte naše vinice, zavřete oči a nadechnete se, ucítíte tu vůni květin a bylin. A když si pak nalijete víno a přičichnete, ucítíte právě tyto autentické vůně a chuti,“ popisuje vína Kolby Roman Frič, Head of Sales & Marketing.

Vinařství Kolby začalo hodně sázet na inovace a kreativitu, což dokazuje řada jemně perlivých vín či noblesní pálenka, která je vytvořena z hroznové odrůdy Tramínu červeného, k jejichž výrobě je použita nejmodernější technologie umožňující plně zachovat podstatu vína včetně aromatických látek.

REISTEN

O něco menší vinařství Reisten se soustřeďuje hlavně na Pinot blanc a odrůdy Ryzlink vlašský, Ryzlink rýnský a Sauvignon, které se nejlépe shodují s půdním a klimatickým profilem viničních tratí Pálavy. Vína Reisten si vychutnáte třeba s přáteli při odpolední party nebo u grilování. Pojí se v nich výjimečný terroir Pálavy, který dává vínům neopakovatelný rukopis, a mimořádná láska a péče lidí, kteří se o vína starají.

„V každé láhvi je obrovský kus srdce a vlastní příběh. Můžete tu cítit noblesní aroma a elegantní mineralitu ve spojení citrusových vůní či meduňky a slanejšího karamelu, jak tomu je u Ryzlinku vlašského Maidenburg 2019. Je to víno, které vás nutí po prvním doušku košťovat další, objevovat veškeré chutě a užívat si ten požitek,“ popisuje Roman Frič.

*Můžete předfermentačně macerovat,
zkusit kupáž či dlouho školit.
Ale na Pálavě jsme my.*

PÁLAVA JE NAŠE.

REISTEN

www.reisten.cz
